Tidnngen scen & FILM
NR: 3-2021

Minna gör portabel allväderskonst

Nicklas har ett skarpt öga för detaljer

Malmö Opera bjuder på Billy Joels låtskatt

Frilansare söker inte sjukpeng

Tufft för gravida musikalartister

Gränsen mellan scen, salong och skärm kommer fortsatt att utmanas

I Måsen av Tjechov beklagar sig Konstantin över teaterns slentrian och kräver nya former, annars kan det vara. Den gamle Sorin replikerar: Man kan inte vara utan teatern. Jag ger båda rätt.

Allteftersom pandemins konsekvenser på kulturlivet börjat utredas har det kommit fram många intressanta förslag på hur kulturens förutsättningar måste stärkas, hur arbetsvillkoren och trygghetssystemen måste förbättras, hur kulturlivet måste bli mer tillgängligt och inkluderande.

Lösningen stavas ofta pengar och politik och hur återstarten för kulturen blir hänger på att politiken sluter upp på alla nivåer för att reparera och investera i den kulturella infrastrukturen.

Men vi kan också ta vissa lärdomar med oss. Under pandemin har digitaliseringen lett till att flera nya konstnärliga konstellationer bildats och nya arbetsmetoder utvecklats, både av nöd och av lust. Vi hittar nya lösningar samtidigt som vi driver på för att skapa hållbar utveckling.

Film- och tv-branschen har länge utvecklat digitala verktyg för produktion, visning och spridning. Nu har digitaliseringen på allvar mött scenkonsten.

Någon sa att vi nu kommit till vägs ände vad gäller digitaliserad scenkonst, andra säger att vi bara börjat. Streamad livekultur är en självmotsägelse, men digital scenkonst är en växande scen. Hur kommer det digitala och det analoga att samexistera och berika varandra efter pandemin? Att komma med prognoser är svårt, särskilt om de rör framtiden, men frågan är om pandemin blir en parentes i historien eller om vi står inför ett skifte där vårt sätt att mötas och arbeta förändrades?

Scenkonst har länge funnits i det digitala rummet som en plats för innovation och nytänkande, både vad gäller interaktivitet, tillgänglighet och konstnärliga uttryck. Under året som gått har fler hittat dit – både publik, deltagare och scenkonstnärer. Förutom att den scenkonst som är gjord specifikt för det digitala rummet har sina unika gestaltningsmöjligheter så har den också försprånget att kunna nå sin publik överallt.

Den analoga scenkonsten har en inbyggd skepsis mot det digitala, men under året som gått är det tydligt hur även den scenkonst som arbetar mot en fysisk publik har påverkats och använt sig av digitala verktyg – både för repetitioner, visning och samtal. Framför allt har förberedelsearbetet mycket att vinna för presentationer och skissmöten som ofta samlar frilansare från olika orter. Vissa digitala verktyg kommer vi att överge så fort det går, men andra kommer att finnas kvar. Digitaliseringen ställer förstås krav på nya kompetenser hos upphovspersoner och utövare och nya kurser och utbildningar behöver växa fram.

Idag längtar vi efter det fysiska mötet, men det kommer alltid att vara viktigt med en mångfald av kulturuttryck och att vi kan ta del av eller delta i kulturupplevelser på olika sätt. Vi längtar till biografen men vill också kunna se film hemma. Jag tror att gränserna mellan scen, salong och skärm kommer fortsätta att utmanas och att vi – vare sig vi tar del av verket eller är med och skapar det – kommer att ha allt lättare att röra oss däremellan.

Scen & Film kommer alltid att finnas där våra medlemmar är. Precis som vi finns på filminspelningar, samverkansmöten och dansrepetitioner är vi med i utvecklingen av våra branscher mot nya visningsfönster, nya kompetenser och nya arbetssätt.

Våra medlemmar kommer att fortsätta riva ner, bygga om och skapa nytt samtidigt som de bär traditionen vidare för att berätta om vad det är att vara människa.

Nya former, sa Konstantin. Man kan inte vara utan teatern, sa Sorin.

SIMON NORRTHON
ORDFÖRANDE

Sören Vilks

PÅ OMSLAGET: **MALMÖ OPERA PÅ LASTBIL**
FOTO: **CHARLOTTE T STRÖMWALL**

Scen & Film gör fördjupande reportage och intervjuer med personer verksamma inom scen- och filmområdet. Tidningen bevakar aktuella frågor av facklig, konstnärlig, kultur- och arbetsmarknadspolitisk natur.

Fackförbundet Scen & Films tidning

Utkommer med sju nummer per år och sänds utan särskild beställning kostnadsfritt till Scen och Films medlemmar.
Prenumerationspris: 350 kronor/år.

Ansvarig utgivare: **Mika Romanus.** Chefredaktör: **Magdalena Boman.**
Layout: **Magdalena Boman.**
Återkommande medarbetare: **Gertrud Dahlberg, Ylva Lagercrantz Spindler, Gert Lundstedt, Peter Rehnfeldt.**
Redaktionskommitté: **Jörgen Bergmark, Franz Edward Cedrins, Måns Clausen, Petter Eriksson, Eleonor Fahlén, Bengt Fröderberg, Mikael Horned, Minna Krook, Aleksa Lundberg, Julia Reinhard, Mika Romanus.**

Postadress: Scen och Film, Box 127 10, 112 94 Stockholm.
e-post: magdalena@mboman.se,
webbsida: www.scenfilm.se
Besöksadress: Kaplansbacken 2A.
Telefon: 08-441 13 00. Fax: 08-653 95 07. Redaktion: 070-664 55 59.
Annonser: **SB-Media AB,** Anders Jeppsson Tel: 08-545 160 76.
e-post: anders@sb-media.se
Tryck: **DanagårdLitho,** Ödeshög 2021.
Repro: **Cicero Tryck och media.**
ISSN 2001-5518
Scen & film är medlem i Sveriges Tidskrifter
Pdf på tidningen finns på Tidningen Scen & films hemsida: Scenfilm.se

Innehåll nr 3-2021

4 MÅNADENS BILD
Filmproducenten Hawa Sanneh.

9 FRAMTIDEN FÖR AVGÅNGSELEVER DISKUTERAS
Samtal på Scenkonstbiennalen om hur nya talanger kan ta sig in i branschen.

10 INTERVJU: LENA B NILSSON
Flexibel planering och snabbhet ledde till prestigelösa repetitioner.

12 KONST FÖR ALLA VÄDER
Minna Krook gör en coronasäker och vädertålig dansföreställning.

18 MALMÖ OPERA PÅ LASTBIL
Musikalartister lavjar frigrupp på institution.

27 ALARMERANDE OTRYGGHET BLAND MUSIKALARTISTER
Ny rapport sätter fokus på arbetsvillkor för gravida.

29 KRÖNIKA: ULLA DANIELSSON
Vi 70-plussare behöver varann.

30 ”DET ÄR DETALJERNA SOM GÖR DET”
Nicklas Nilsson – perfektionisten som inte syns.

Nästa nummer kommer den 16 juni
Presstopp den 28 maj

10 Lena B Nilsson. Foto: Ola Kjelbye

12 Ur föreställningen Krax Krax av Minna Krook.
Foto: Magdalena Boman.

18 OscarPierrou Lindén, SaraLehmann och Michael Jansson.
Malmö Opera på lastbil. Foto: Martin Paulsson/Malmö Opera.

30 Bild från Nicklas Nilssons nästa jobb som han gör åt Folkets hus och parker. Foto: Privat.

Övriga foton i tidningen: Sid 8: Svenska Filminstitutet.

Fantasi blandas med verklighet

Privat

Namn: Hawa Sanneh.
Ålder: 29 år.
Yrke: Filmproducent.
Det bästa med ditt yrke: Det är ett sånt mångsidigt yrke vilket i sig är otroligt kul. Man är liksom spindeln i nätet och har en fot i varje del av processen. Från idéutveckling till färdigställande av produkten.
Aktuell med: Initiativatagare till People of film. Ska ta examen från Stockholms konstnärliga högskola i år.
Kulturupplevelse som inspirerar: Lika mycket som det dränker en med intryck, skönhetsideal och ångest så kan Instagram vara en plats fullt av inspiration och kreativitet. Alltifrån ny musik till roliga memes, nyhetsuppdatering och nyskapandet. Det var här jag hittade Ailins bild.

I den här bilden känner Hawa igen sig. Den för tankarna till hennes barndom. Området där hon bodde. Gården där hon växte upp. Och sommaren är på gång.

– Bilden väcker så mycket värme och glädje i mig. Vi lekte ofta på gården och vi var en stor familj med många barn. Men vi hade inte tillräckligt med nycklar till alla. Jag känner så väl igen perspektivet. Jag kan vara både den som kastar och den som står nedanför och tar emot, säger Hawa.

Bilden rymmer samtidigt en hel berättelse. Vem är det som kastar nycklarna och till vem? Är det någon som har varit ute alldeles för länge, utan tillåtelse? Och en skyddande ängel i form av snäll mormor rycker in med sin hjälpande hand. Men varför är hon uppe klockan fyra på morgonen?

– Det är också en väldigt kul teknik Ailin använder sig av. Fotografi blandat med illustration. Det skapar en förhöjning. Fantasi blandas med verklighet. Det är lite så som minnet fungerar. Har det hänt eller inte, säger Hawa.

Konstnären Ailin Mirlashari, är egentligen socionom i botten och går nu går första året på Konstfack. Men hon gjorde bilden innan hon kom in på skolan.

Ailin kallar sig själv för kultursocionom då hon i sitt tidigare jobb arbetade med demokratifrågor.

– Ur den här bilden kan en hel novellfilm växa fram. Det skulle kunna bli en härlig feelgood film där man får följa några barn från en och samma gård under en syrenblomstrande sommarkväll i en Stockholmsförort, säger Hawa.

Ailin är en intressant konstnär, menar Hawa. Ailin lyfter och skildrar det liv många diasporabarn upplever. Alltifrån det vardagliga som att kasta ner nycklar till någon, gemenskapen på loftgångarna till de faktiska samhällsstrukturerna.

– Allt detta lyckas hon fånga, krama om och sätta en magisk touch på, säger Hawa.

MAGDALENA BOMAN

Ailin Miashari

Nationell organisation kan underlätta kulturell omstart

Lägre hyror för scener och lokaler. Kulturstöd med längre tidsperspektiv. Det är några förslag på hur Stockholms kulturliv ska kunna återstarta efter pandemin, som presenteras i en ny rapport.

Osäkerheten är stor om hur kultursektorn kommer att kunna återhämta sig framöver. Coronapandemin har fått stora följder med jobb som gått förlorade, konkurshot och nedläggningar.

I Stockholm har kulturborgarrådet Jonas Naddebo (C), beställt en undersökning om vad som behövs för att kulturlivet ska få en nystart. Utredaren Eric Sjöström har nu lämnat en rapport som bygger på enkätsvar från inte mindre än 1 400 verksamheter och intervjuer med företrädare för olika konstformer.

Förslagen som presenteras i rapporten bygger på nya tankegångar och på arbetssätt som redan finns, till exempel inom idrottsrörelsen.

– För att stärka kulturen framöver föreslår jag att hela kultur- och nöjessektorn inrättar Rikskulturförbundet och samlar sig i en gemensam nationell branschorganisation för alla yrkesgrupper inom kultur, nöje och eventbranschen, föreslår Eric Sjöström i rapporten.

Syftet är att ta tillvara styrkan i nätverk och samverkan som pandemin medfört inom kultur- och nöjessektorn.

Ett annat förslag bygger på hur Stockholms stad förvaltar ateljéer för bildkonstnärer och hur fler kulturområden skulle kunna få tillgång till lokaler på liknande sätt.

– Se över hyresmarknaden för kulturaktörer i stadens egna fastigheter och inför ekonomiska incitament för privata fastighetsägare att uppmuntra till att hyra ut till kulturaktörer, föreslår Eric Sjöström.

För att öka långsiktigheten och minska stress och osäkerhet bland kulturutövare rekommenderas även att ettåriga kulturstöd får ny utformning.

– Inför treåriga kulturstöd som standard för etablerade kulturaktörer, menar Eric Sjöström.

Rapporten innehåller sammanlagt 21 förslag som nu överlämnats till Stockholms politiker.

PETER REHNFELDT

Fråga i förra numret:
Har du fått avtal med klausuler som du häpnat över?

Ja 75 %

Nej 25 %

Har brist på barnomsorg fått dig att tacka nej till jobb?
*Svara **Ja** eller **Nej** på: www.scenochfilm.se eller www.scenfilm.se*

BAROMETERN

Har brist på barnomsorg fått dig att tacka nej till jobb?

”Nej, men det påverkar vilka jobb jag förväntas kunna ta”

Anna Brixter, skådespelare:

– Nej, inte direkt, men att vara förälder påverkar vilka jobb jag väljer att söka. Liksom vilka jobb jag förväntas kunna ta. I vissa fall har jag upplevt att det som kvinna finns risk att bli bortvald för att vara förälder inte passar med jobbet. Det blir svårt att till exempel flytta tillfälligt och samtidigt behålla barnomsorgen. Som frilansare med oregelbundna tider och jobb med kort varsel påverkas ju hämtning och lämning vilket gör att flexibiliteten hos förskolan verkligen kan underlätta.

”Nej, men vi jobbar inte kväll båda två”

Susanna Hedin, ljusdesigner:

– Nej, jag har haft barnomsorg och samtidigt kunnat jobba som vanligt. Det funkar eftersom jag inte är ensamstående, utan att vi är två som delar på att hämta och lämna. Jag kan också ha med barn på jobbet vilket känns helt okej då många vet att det behövs ibland. Men det beror självklart också på barnen, om de tycker om att följa med. Viktigast är nog ändå att vi är två som jobbar olika tider och därför har kunnat pussla. Hade båda jobbat kväll skulle situationen nog varit en annan.

”Nej, men det gäller att ha stöd från släkt och vänner”

David Lenneman, skådespelare:

– Nej, däremot när jag fortfarande höll på med teater så kunde det vara knepigt att få ihop barnomsorgen med arbetetstider och ändrad planering. Med lite framförhållning och med samarbete har det ändå gått, men det gäller att ha stöd från släkt och vänner, och vara öppen för olika lösningar. Min dotter fick lov att vara med på turnéer för några år sedan och tyckte verkligen om det. Ibland har jag känt en viss stress, men brister i barnomsorgen har jag inte upplevt.

Unga Klara tänker satsa sig ur krisen

Strax före påsk fick kulturen 1,3 miljarder i ett nytt kris- och stimulanspaket. Av dessa ska 125 miljoner kronor gå till riktade stöd. Unga Klara är en av de verksamheter som fick extraresurser.

När Kulturrådet skulle fördela regeringens förra krisstöd uppgick summan sökta pengar till över 3 miljarder kronor – men där fanns bara 620 miljoner att fördela.

Nu har nya medel utlysts. Denna gång handlar det om totalt 1,3 miljarder kronor.

Av dessa är 125 miljoner kronor tänkta att fördelas som riktade stöd till statliga kulturverksamheter. En av mottagarna är Unga Klara som sedan 2018 är nationell scen för barn och unga. Teatern får två miljoner kronor, vilket innebär att det totala statliga anslaget 2021 nu uppgår till drygt 17,5 miljoner kronor.

Stefan Hansen, vd på Unga Klara, välkomnar tillskottet – med tillförsikt.

– Det här är ett enormt glädjebesked för oss, men det förutsätter förstås att vi verkligen får spela, kommenterar han nyheten, med förhoppningen att åtminstone 50 personer i publiken ska vara möjligt till hösten.

För Unga Klaras del möjliggör tillskottet att teatern kan ha fyra ensembler igång i höst – och därmed också fortsatt kunna engagera sina frilansare.

– Det är ett sådant resursslöseri att ta fram produktioner som har kostat miljoner och sedan inte få en möjlighet att möta barn och unga. Därför har vårt underlag till Kulturdepartementet mycket handlat om arbetstillfällen hos oss.

Stefan Hansen hoppas nu att teatern fortsatt ska kunna leva upp till uppdraget som nationell scen, genom att med hög växel producera högkvalitativ teater för barn och unga i hela Sverige.

Trots det känner han en oro för framtiden, på grund av det allt längre speluppehållet till följd av pandemin, något som orsakar köer i produktionsleden.

– När vi väl öppnar till hösten, troligen med delvis fortsatta restriktioner, betar vi inte av någon (kultur)skuld, utan vi behöver överspela och därigenom snarare satsa oss ur krisen, tror Stefan Hansen.

Vad hade hänt om ni inte hade fått ett extra budgettillskott?

– Vi skulle riskera att förlora den kompetens som vår personal har. Men publikperspektivet är förstås lika viktigt. Barn och unga har missat att ta del av levande scenkonst i nästan tre terminer. Här finns en enorm kulturskuld att beta av gentemot skolan och målgruppen, vilket ju branschen inte ens till hösten kommer att kunna börja med om publikrestriktionerna delvis fortsätter. Det behövs en kraftsamling för att kunna möta kulturskulden vi har gentemot barn och unga.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Nytt stöd ska trygga återstarten vid inställda evenemang

Nya chanser att få jobb, särskilt för egenföretagare och korttidsanställda. Det är meningen med regeringens nya evenemangsstöd. Stödet ger hopp men det är inte klart hur det ska fördelas.

Nu kan arrangörer börja planera föreställningar, festivaler och konserter med mindre ekonomisk risk. Staten ska stå för upp till 70 procent av kostnaderna om evenemang inte kan genomföras från juli till december, på grund av coronapandemin. Det meddelade kulturminister Amanda Lind i april.

Goda nyheter, men som även inrymmer en del frågetecken.

– Att staten går in som garant gör det möjligt för arrangörer och producenter att planera för verksamhet. Vi har ännu inte sett detaljerna, men ser det som en förutsättning för att teatrar, idrottsevenemang, festivaler och mässor ska komma igång igen, kommenterade Simon Norrthon, ordförande för fackförbundet Scen & Film när stödet presenterades.

Stödet har stor bredd och gäller allt från konserter, scenkonstföreställningar, utställningar, festivaler och andra liknande kulturevenemang till mässor, marknader, evenemang inom det civila samhället samt idrotts- och andra sportevenemang.

Summan som avsatts är tre miljarder kronor. Många producenter, arrangörer, egenföretagare och frilansare väntar nu på svar om hur stödet ska hanteras. Viss otålighet finns, att förbereda och ordna evenemang är oftast tidskrävande, oavsett om det handlar om enstaka föreställningar eller hela turnéer och festivaler.

– Utformningen blir förstås viktig så att stödet fungerar i praktiken och verkligen ger arrangörerna en möjlighet att planera för att ta emot publik längre fram under året, säger Svensk scenkonsts ordförande Stefan Forsberg och vd Mikael Brännvall i en gemensam kommentar.

Fackförbundet Scen & Film ingår i ett nätverk med flera aktörer som har anknytning till evenemangsnäringen. Alla vill inget hellre än att kultur-, nöjes- och idrottsevenemang ska komma igång på ett säkert och efterfrågat sätt.

– Vårt samarbete med kulturdepartementet är ypperligt, de är tillgängliga, inbjudande och lyssnar på våra synpunkter. Sen kanske vi inte får igenom allt det vi önskar, säger Joppe Pihlgren, verksamhetschef på Svensk Live, som ingår i nätverket.

Regeringen ska återkomma med detaljer om stödet. Men det måste godkännas av EU-kommissionen, vilket gör att beslutet drar ut på tiden.

PETER REHNFELDT

Workshop om trygga rum på biennalen

Rädd eller trygg lyder titeln på en workshop som arrangeras av fackförbundet Scen & Film och Svensk scenkonst under den semidigitala scenkonstbiennalen i maj. Pandemin har gjort frågan om trygghet än mer aktuell.

På senare tid har uppropet metoo åter blivit aktuellt, nu med en debatt om vems berättelse som ska få utrymme i public service och i övrig media: offret eller förövarens. Det aktualiserar vikten av att fler berättar om sin erfarenhet av otrygga rum på arbetsplatsen.

Paula Lejonkula, projektledare för Svensk scenkonsts och fackförbundet Scen & Films gemensamma projekt, arbetar för en mer inkluderande och hållbar arbetsmiljö.

– Metoo satte fingret på att det finns så många berättelser som aldrig når ut. Det är en maktobalans i vilka som har, eller känner att de inte har, möjlighet att berätta, säger hon.

Utgångspunkten för arbetet med att motverka en tystnadskultur på arbetsplatsen är rapporten *Ett tillfälle att ta vara på för att skapa förändring* som togs fram i kölvattnet av metoo 2018. Som en del av det spelades också *Trygga rum* in – ett avsnitt som fortfarande finns i podden *Scenrummet* (Acast), där förs samtal om hur man kan bidra till att skapa trygga eller otrygga rum.

– Med trygghet menas här inte bara risken för att utsättas för sexuella trakasserier på arbetsplatsen, utan otrygghet som kan uppstå på grund av exempelvis kön, etnicitet och ålder, understryker Paula Lejonkula.

Finns det andra frågor kopplade till känslan av otrygga rum som du tycker är viktiga att prata om?

– De frågor jag upplever att det talas mest om i branschen är trakasserier på grund av kön och etnicitet, men också till viss del ålder – särskilt när det gäller kvinnor. Vad vi däremot skulle behöva tala mycket mer om är utmaningar när det gäller yngre och trygghet i branschen. Det är till exempel inte alltid helt tydligt vem som är chef i olika sammanhang och då kan det vara svårt som ung och oerfaren att veta vem man kan vända sig till. Jag hör inte heller så mycket om religion, funktionsnedsättning eller hbtq-frågor.

Vad kan branschen göra för att frågorna inte ska falla i glömska?

– Jag tror vi måste fortsätta att hålla dialogen om trygga rum levande och inkluderande arbetsplatser inom scenkonsten, utan att tappa bort metoo-berättelserna. Vi måste fortsätta att ha dem i åtanke, minnas och utgå från dem. Samtidigt är det farligt om vi bara uppehåller oss vid en fråga. Det är viktigt att tala om strukturer och mönster.

Vad kommer workshopen på biennalen att kretsa runt?

– Jag tror den kommer att landa väldigt mycket i sexuella trakasserier och könsdiskriminering. Vi utgår från filmen *Magnus är sexist* som handlar om just det. Men jag hoppas vi kan lyfta annat också. Tanken är att de frågor som ställs ska handla om det otrygga rummet i sig, oavsett vad det är som gör det otryggt.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Workshopen *Rädd eller trygg* äger rum den 18 maj kl 9-12. Anmäl dig via Scensveriges hemsida. Sista anmälningsdag är den 16 maj.

HALLÅ DÄR...

Kristina Colliander ny vd för Film Stockholm

Hallå där Kristina Colliander, chef för avdelningen filmstöd på Svenska filminstitutet, som blir vd för Film Stockholm i början av augusti. Varför tackade du ja till det nya uppdraget?

– Det känns väldig roligt att tidigt få vara med om att bygga och utveckla Stockholm som filmregion. I mitt senaste uppdrag har jag jobbat med stora processer på nationell nivå. Som vd för Film Stockholm kommer jag istället att arbeta mera lokalt och ha ett helhetsansvar vilket innebär andra utmaningar. Min förhoppning är att kunna komma snabbare fram med det proaktiva arbetet. I mitt nya uppdrag kommer jag att arbeta både operativt och strategiskt. Det känns som ett steg i rätt riktning för mig.

Vad är din vision med Film Stockholm?

– Jag är ödmjuk och vill inte tala om visioner på förhand utan tar det stegvis. Mina kommande medarbetare har redan utvecklat en plattform och påbörjat ett stort arbete som jag vill ta vara på. Men ett självklart mål är att Film Stockholm ska växa och bli större. Jag vill möjliggöra fler filminspelningar och vara med och utveckla svensk film och tv. Jag hoppas också att vi ska kunna locka fler internationella produktioner. Stockholm är en vacker och tillgänglig stad med många miljöer som dessutom har nära tillgänglighet till natur och hav. I mitt nya uppdrag ingår också att göra tydligt vilka vinster det innebär för regionen att få allt fler filminspelningar. Det finns Film i Väst, Filmpol Nord och Film i Skåne. Det är självklart att även Stockholm ska kunna ha motsvarande verksamhet.

Vad kommer du att kunna bidra med som vd?

– Jag är en produktionsmänniska och ränderna går aldrig ur. Eftersom jag arbetat länge i branschen har jag en bred kunskap om film, tv och media generellt. Jag har haft förmånen att jobba med många nyckelpersoner i branschen och har ett stort nätverk. Dessutom är jag en vetgirig person som har kunskap utifrån flera perspektiv. Jag har också en längtan att och komma närmare de kreativa berättelserna.

GERTRUD DAHLBERG

Avgångsstudenter i fokus på Scenkonstbiennalen

Hur ser framtiden ut för avgångsstudenterna på landets scenutbildningar? Det ska Scen & Films förbundsordförande Simon Norrthon och regeringens utredare Linda Zachrison tala om på årets semidigitala scenkonstbiennal.

Två kullar avgångselever på landets scenskolor (2020 och 2021) kliver rakt ut i en krisbransch när de möter arbetslivet.

Med stängda teatrar och inställda eller uppskjutna uppsättningar minskar möjligheten att skapa viktiga nätverk och möten som scenkonsten bygger på.

Simon Norrthon, förbundsordförande på fackförbundet Scen & Film och tidigare prefekt på institutionen för skådespeleri vid SKH, Stockholms konstnärliga högskola, ser hur redan konkurrensutsatta yrken blir svårare att ta sig in i.

– Branschen handlar mycket om att träffa rätt personer, visa upp sig och att ha fysiska möten. Det här året har jag haft samtal med ansvariga på utbildningarna för att tala om just det. Hur bedriver de sin utbildning i ett digitalt rum? Hur ges utrymme för nya talanger under pandemin?

Scenkonstbiennalen är ett viktigt rum för möten mellan arbetsgivare och nybakade scenstudenter. När även den nu blir semidigital ser Simon Norrthon ännu ett fönster stängas för framtidens teaterhopp.

– Hur ska arbetsgivaren hitta kompetens när inga verkliga möten sker? I år presenterar skolorna digitala produktioner som också följs upp med samtal med studenterna. De kan inte helt ersätta dem på plats, men samtidigt kan fler möta studenterna i det digitala rummet.

– Vårt samtal på biennalen kommer i mycket att handla om att lyfta problemet för att synliggöra, erkänna det och kanske lägga grund för ett nätverkande, säger Simon Norrthon.

Talar vi om en förlorad pandemigeneration?

– Nu gäller det att göra insatser som inte gör såret för stort, så att inte fler lämnar yrket. Men ja, de som går ut nu möter en annan arbetsmarknad. Därför är allt som stimulerar innovation och etablering viktigt, liksom att kompetensutveckla sig igenom krisen.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Avgångsstudenterna och framtiden äger rum 19 maj kl 10:00-10:45 och arrangeras av Scen & Film, i samarbete med Svensk scenkonst, Teateralliansen och teaterhögskolorna.

Folkteatern Gävleborg satsar långsiktigt

En motståndshandling. Så beskriver Folkteatern Gävleborg beslutet att knyta 17 nya scenkonstnärer till verksamheten. Ambitionen är att satsa på långsiktiga och fördjupade samarbeten snarare än tillfälliga förbindelser.

Konstnärliga samarbeten som sträcker sig över flera år kan låta som en dröm för landets ekonomiskt pressade läns- och regionteatrar. De flesta går av nöd istället mot ett slags snabbköpsteater, med pendelensembler och tillfälliga konstnärliga processer som följd.

Men Folkteatern Gävleborg väljer en annan väg. I vad de beskriver som en motståndshandling satsar ledningen nu på fleråriga konstnärliga samarbeten med 17 scenkonstnärer. Och intresset har inte oväntat varit stort! Närmare 1 000 ansökningar hanterades innan urvalet var klart.

– Det var överväldigande för oss alla. Och det visar att det finns en längtan efter just en långsiktighet, säger teaterns konstnärliga ledare Gro Oskarson Kindstrand.

Idén att jobba med konstnärliga långkok snarare än korta möten växte ur de många och gränsöverskridande samtal som teatern länge haft med sin fasta ensemble och övrig personal, där behovet att vidga den konstnärliga kretsen var ett internt önskemål.

Samtalen ledde till ett slags manifest, som teatern kallar teser. Visioner som ligger till grund för det nya utvecklingsarbetet med att knyta fler konstnärer till verksamheten.

– Jag tror att vi är många som är trötta på korta samarbeten på kanske bara ett par veckor. Utifrån den tanken började vi skriva våra teser där vi kom fram till att vi istället ville arbeta långsiktigt med några spännande och längre återkommande relationer. Det ska bli fantastiskt med ett längre lärande, säger hon.

Hur finansierar ni detta?

– Det kommer att ske genom en omfördelning av redan befintliga resurser. Det är också en av våra poänger, att testa nya sätt att arbeta inom ramen för det vi redan har.

Ni vill eftersträva anställningar som sträcker sig över längre tid. På vilket sätt blir dessa nya konstnärer knutna till teatern?

– Det kommer att röra sig om olika överenskommelser. Skådespelarna kommer att få längre avtal. I vissa fall har vi en plan för ett samarbete som kommer att sträcka sig över ett par år. I andra fall kanske vi kommer att arbeta med bara en uppsättning, men med vetskapen om att vi kommer att mötas igen om ett par säsonger.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Folkteatern Gävleborgs nya samarbeten planeras starta hösten 2021, beroende på pandemins utveckling.

”Pandemin har gjort arbetet mer prestigelöst”

***Don Quijote** är en av de utvalda uppsättningarna som kan ses på Scensveriges semidigitala biennal i maj. Men inte i sin helhet, utan som ett slags vernissage med VR-teknik.*

Lena B Nilsson är en av skådespelarna som har fått jobba med olika former av pandemianpassad scenkonst.

På årets semidigitala scenkonstbiennal kan publiken se skådespelaren Lena B Nilsson i Folkteatern Göteborgs hyllade *Don Quijote*, Erik Holmströms åtta yviga delar scenkonsthybrid som är inspirerad av Cervantes riddarskröna från 1600-talet.

Under hösten 2020 spelade den för en begränsad publik på 50 personer. Då, precis före ”kraschen”, som Lena B Nilsson beskriver tiden efter sensommarens mer öppna och smittfria dagar – innan andra och tredje vågen kom inrullande över Sverige och i princip stängde landets scener helt.

Lena B Nilsson har jobbat som skådespelare i ”analoga” uppsättningar sedan 80-talet och tillhör Folkteatern Göteborgs fasta ensemble där hon har spelat i allt från Lars Noréns *Orestien* till Frida Röhls *Den goda människan i Sezuan*. Därtill har hon medverkat i en mängd tv- och filmproduktioner som exempelvis *Svenska hjärtan*, *Andra avenyn* och *438 dagar*.

Under pandemin har hon arbetat med tre produktioner på Folkteatern: Helt digitala *Urgent Drama* (som också kommer att finnas med på ett hörn under biennalen), semidigitala *Don Quijote* och nu analoga *Dödsdansen* som nyligen hade premiär för en minimal publik på fyra personer.

Arbetet med *Don Quijote* beskriver hon som prestigelöst och unikt sett till snabbheten i arbetsprocessen.

– Vi diskuterade inte så mycket utan gjorde mer under repetitionsarbetet. Det är faktiskt en av de bästa upplevelser jag har haft av ensemblearbete. Hela repetitionsperioden var skönt oneurotisk! Inom ensemblen talade vi om hur vi inte heller blev lika nervösa inför premiären som vi annars kan bli.

– Sedan kan man ju känna att det blir lite tomt att spela för en liten, eller ingen, publik. Vi är ju vana vid att få respons.

Utgångspunkten med *Don Quijote* för scenen var att göra en pandemianpassad uppsättning. För att göra den mindre sårbar vid exempelvis sjukdom jobbade de med en framförhållning på bara en vecka i taget, och med en repetitionstid på i genomsnitt tre dagar för varje del.

Teatern skippade förplaneringen och kunde därför med kort varsel styra om innehållet om någon blev sjuk. Det skapade också större flexibilitet när det gällde arbetsrollerna inom huset.

Gör det digitala något med dina arbetsmetoder som skådespelare?

– Uttrycksmässigt är det egentligen ingen skillnad. Däremot är det annorlunda att spela i en liten salong för bara fyra personer. Det blir nästan som film och man anpassar förstås uttrycket efter det, säger hon.

Efter ett drygt år med i huvudsak digitala lösningar på Folkteatern – hur är stämningen i huset just nu?

– Jag skulle säga att vi har hållit humöret uppe, trots att många har jobbat hemifrån. För egen del har jag ändå haft tre produktioner där vi har kunnat ses i verkligheten. Så fort jag har ett repetionsschema är allt greppbart för mig. För min del har det gått förvånansvärt bra: Jag har haft en arbetsplats att gå till och har kunnat bolla med andra. Det har funnits en entusiasm hela tiden, även om det är svårt för ledningen att planera.

Nu blir även Scenkonstbiennalen digital. Vad tänker du om det?

– Det är storartat att Scensverige trots allt genomför biennalen och jag kommer säkert att vara nyfiken på flera produktioner, men vår konstform är ju här och nu, i rummet. Jag kommer också att sakna det sociala, att knyta kontakter och ses. Det är ju så sällan vi kan träffas så här. Det är ett tillfälle som går oss förbi oss.

Just nu arbetar teatern med att ta fram en biennalanpassad lösning av *Don Quijote*, där besökarna ska kunna se smakprov. Detta kommer att ske via en hemsida baserad på VR-teknik (design: Isa Robertini) som ska fungera som ett slags digital vernissage. Det kan röra sig om allt från scener till text, musik och intervjuer med skådespelarna i ensemblen.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Årets semidigtala scenkonstbiennal äger rum 18 – 21 maj
Programmet är gratis och öppet för alla och går att finna på Scensveriges hemsida (scensverige.se).

Folkteatern Göteborgs uppsättning *Don Quijote* kommer att finnas tillgänglig att se digitalt under hela biennalen.

Ola Kjelbye

Minna gör gerillakonst för alla väder

Dyblöt rekvisita och leriga presenningar. Efter en kall pandemihöst fick Minna Krook nog. Nu gör hon en portabel och vädertålig produktion, där dansarna bär med sig allt i kostymen.

Magdalena Boman

Föreställningen *Krax Krax* har premiär på en förskola i Farsta den 25 maj.

Mitt i pandemin fick dansaren och koreografen Minna Krook en vision: att skapa en mobil och coronasäker allväderskonst. En produktion som varken är beroende av scenografi, teknik eller el.

– Jag började spåna på en uppsättning där vi skulle slippa allt bärande och kunde cykla till spelplatsen med scenografin och kostymen på oss, berättar Minna Krook upprymt när vi ses efter en workshop i clownkonst.

Att jobba med workshops som en del av repetitionerna är något nytt för Minna Krook, förra årets mottagare av Cullbergpriset, som sedan 1999 har drivit eget danskompani med många framgångsrika uppsättningar bakom sig, däribland långköraren *Borta!*. Ensemblen har bland annat haft besök av Peter Lagergren och Conny Jansson som båda är body percussion-virtuoser.

Clownpedagogen Karin Bergstrand har också bjudits in för att ensemblen – Jonathan Sikell, Emelie Wahlman och Peter Lagergren – ska försöka hitta sin inre clown, men det är också ett verktyg för att klara ett utomhusspel som kräver större och tydligare rörelser.

– Jag brukar mer använda ord och text. Här gäller gesternas humor, säger hon om den nya uppsättningen *Krax Krax*.

Ambitionen är att skapa gamla tiders gatuteater med sin situationskomik och direkta publikkontakt, inspirerad av 70-talets Tältprojektet, Jordcirkus och Nationalteatern, även om hon understryker att hon aldrig såg dem live.

– Vi tänker oss nästan en gerillagrej! utbrister Minna Krook anarkistiskt under filmaffischen *Siamo ricchi e poveri* (vi är rika och fattiga) på caféet dit vi har förflyttat oss. Med det menar hon inte att de ska spela olagligt, men delvis gratis för folk. På gator och torg – så länge verksamhetsbidraget räcker.

Premiären är planerad till i slutet av maj. Tanken är att den ska kunna spelas i princip var som helst i hela landet, vilket alltså är möjligt med en produktion som varken kräver sladdar, bygg- eller rivningstid. Till och med ensemblen är flexibel och kan bestå av allt från tre till sex dansare, en praktisk lösning som vill ta höjd för såväl sjukdom som dubbla jobb under spelperioden.

Vad handlar då *Krax Krax* om? Minna Krook beskriver känslan av att ständigt vara på väg – och samtidigt vara beroende av varandra, något som känns ovanligt aktuellt i pandemitider.

– Jag är så glad över mina fina och positiva kollegor Peter Lagergren, Jonathan Sikell och Emelie Wahlman. De är med på allt galet jag gör, säger Minna Krook.

– Vi är ju lite som fåglar – eller ornitologer. Vi har konstiga rörelsemönster och ett flockbeteende. Om någon gör något så ska alla andra hänga på!

De specialsydda allväderskostymerna för tankarna till svarta kråkor på utsidan och färggranna påfåglar på insidan. För kostymdesignen står Moa Möller som Minna Krook har samarbetat med i många år. Här blir kroppen en trumma, i en uppsättning där alla instrument är akustiska och kan bäras i fickorna.

Regnrockar ger ett fantastiskt ljud, liksom floppigt, förklarar Minna Krook med ett par illustrativa slag på byxorna.

– Det här ska bli en ”hejdundrandens show” med jävlar anamma som drivkraft!

Vad vill ni berätta med Krax Krax?

– Den är nog en eloge till konsten, leken och det onödiga arbetet – det meningslösa och det vackra! Det där lite mållösa som är det härliga med våra liv. Hur vi flyttar på saker från en punkt till en annan: nu ska vi bo här, sen där. Och så dör farmor. Då ska vi flytta alla hennes saker dit.

Hur då, menar du?

– Du tror att allt är fast och tryggt, men så förändras det plötsligt. Det är så jag tror att koreografin ska vara. Nu är vi här – och sen där. Nu flaxar vi vidare och nu sjunger vi en sång eller gör en fin dans. *Krax Krax* är ett lustfyllt fantiserande.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Krax Krax ***har premiär i maj och planeras turnera i hela landet***
Koreografi och idé: Minna Krook.
Kompositörer: Tomas Hirdman och Peter Lagergren.
Kostymdesign: Moa Möller.
Kostymtillverkning: Karin Bjurström.
Dans: Minna Krook, Melody Sheikh, Jonathan Sikell, Peter Lagergren, Emelie Wahlman, Kerstin Abrahamsson.
Medverkande: 3 - 6 dansare.
Livemusik: Hela kompaniet.

Christander Brun

I vår medverkar Lisen Rosell tillsammans med Amanda Apetrea i Turteaterns föreställning *Stolthet och fördom* av Jane Austen.

Lisen vann striden mot a-kassan

Det tog två år och krävde två rättsliga utslag. Nu har kammarrätten slagit fast att scenkonstnären Lisen Rosell har rätt till den arbetslöshetsersättning hon ansökte om i april 2019.

– Det känns otroligt skönt att ha fått rätt både i Förvaltningsrätten och Kammarrätten och jag är glad över stödet från förbundet. Det är många med mig har upplevt en liknande situation av att bli ifrågasatt av a-kassan när man egentligen har rätt till sin arbetslöshetsförsäkring säger Lisen Rosell.

Unionens a-kassa hade motiverat avslaget med att Lisen skulle ses som en ”självständig uppdragstagare”, alltså en företagare. Hur a-kassan kom fram till den tolkningen är ganska svårt att utläsa av motiveringarna i beslutet. Lisen hade varit anställd av Interim kultur AB, som fått kulturstöd för och producerat de föreställningar som hon har arbetat med. Att hon varit upphovsperson till verk och delaktig i att söka pengar, såg Unionens a-kassa som argument för att hon var en självständig uppdragstagare.

Men Lisen har ingen egen firma och pengarna från Interim har betalats ut som lön. Överklagandet från Unionens a-kassa avslogs därför. Enligt såväl Förvaltningsrätten som Kammarrätten, har hon ”inte arbetat i företagsmässiga former eller redovisat inkomster som näringsverksamhet”. Därför har hon rätt att söka arbetslöshetsförsäkring, om hon uppfyller villkoren i övrigt. Nu – två år senare – har Lisen möjlighet att söka a-kassa retroaktivt.

– Då, när jag fick avslaget, blev det en väldigt svår tid för mig ekonomiskt. Jag var oförberedd på att stå utan arbetslöshetsförsäkring. Det är så grundläggande att ha rätt till a-kassa när man uppfyller kraven. Som tur var fick jag senare ett arbetsstipendium från Konstnärsnämnden. Men det påverkar hela det kulturella ekosystemet när trygghetssystemen urholkas. Ingen kan arbeta utan skyddsnät i det långa loppet, säger Lisen.

Idag har hon jobb, en av få som har möjlighet att spela en föreställning ”bakom 14 meter plexiglas och med åtta personer i publiken”. Hon hoppas att domen ska kunna hjälpa andra som får motsvarande problem med a-kassan.

– Det verkar som om a-kassan inte har följt med i hur man jobbar inom scenkonstfältet idag. Att söka pengar och projektstöd är inte lika med att vara företagare, säger Lisen.

KAJSA OLSSON

Du har rätt att söka ersättning retroaktivt i högst nio månader. Kom ihåg att skicka in kassakorten till a-kassan löpande, även om du får avslag på din ansökan eller om du hamnar i en process.

KONSTNÄRSNÄMNDEN

Aktuella utlysningar

Teater och Film
Internationellt utbyte och resebidrag
Ansökningsperiod 30/4 - 2/9

Dans
Internationellt utbyte och resebidrag
Ansökningsperiod 21/4 - 31/8

Residens i Sverige och utlandet
Ansökningsperiod 1/6 - 31/8

www.konstnarsnamnden.se

STOCKHOLM UNIVERSITY OF THE ARTS | STOCKHOLMS KONSTNÄRLIGA HÖGSKOLA

SE VÅRENS PUBLIKA EVENEMANG!

DE SÄNDS DIREKT VIA VÅR WEBBPLATS.

11–14 maj: *Utforskningar av samtida scenkonst* – scenkonst master

15 maj: *Änglar i Amerika* – skådespeleri kandidat år 3

17–28 maj: *Presentationsveckor* – nya performativa praktiker master

22–23 maj: *Make Love Not War* – opera kandidat år 3 & magister

25–26 maj: *Ung Scen* – scenkonst & mimskådespeleri kandidat år 2

26–28 maj: *Transformance* – samtida dansdidaktik master

27 maj–4 juni: *Cirkusföreställningar* – cirkus kandidat år 2

28 maj: *Kärlekens konsekvenser* – opera kandidat år 1

28–29 maj: *Adjö!* – danspedagogik kandidat år 3 & ämneslärarprogrammet i dans år 5

1–5 juni: *Tira Kuna* – dans kandidat år 3

ALL UPPDATERAD INFORMATION HITTAR DU PÅ UNIARTS.SE

High Chaparral segrade mot Skatteverket

Säkerheten var central på High Chaparral sommaren 2020. I temaparken mötte 34 skådespelare publiken på fler platser och på nya sätt för att hålla avstånd. Då krävde Skatteverket högre moms och hävdade att framträdandet inte längre var teater.

High Chaparral hade många uppgifter att lösa inför sommarsäsongen 2020. För att kunna garantera säkerheten på området behövde varje beståndsdel i verksamheten granskas och en lång rad rutiner förändras.

– I efterhand kan man säga att tankarna gick från att vi kanske måste lägga ner till att vi kunde ta hand om vår publik och våra anställda på ett så säkert sätt som möjligt. Som hjälp hade vi allt från en doktor i molekylär cellbiologi till skyltar, plank, febertester, särskilda karantänboenden och inte minst desinfektion, berättar Mathias Bergendahl, som då var ny vd för High Chaparral (med den matchande titeln sheriff).

Skådespelarnas insatser är helt avgörande för publikens upplevelser i parken. Med teaterinslagen blir miljön levande och full av händelser och överraskningar, vilket är den grundläggande idén.

– Vi hittade en form där skådespelarna gör framträdanden mer kontinuerligt under hela dagen, både på scenerna och i andra sammanhang. Alltid på ett ansvarsfullt sätt i mötet med publiken under rådande omständigheter, säger Mathias Bergendahl.

Men Skatteverket bedömde att parkens föreställningar ställts in och att momsen på entréavgiften därför skulle höjas från sex till 25 procent. High Chaparral ifrågasatte bedömningen och fick stöd från bland andra fackförbundet Scen & Film och Svensk scenkonst. Det gav resultat och momsen höjs inte till 25 procent, utan är sex procent vilket är vad som gäller för scen och teaterverksamhet.

– Nu är det bara att blicka framåt och ha sommaren i sikte. Vi är redan i full gång. Djuren börjar komma på plats. Rekvisitan och vagnarna också, snart kommer skådespelarna för att förbereda sig inför öppningen den 22 maj, säger Mathias Bergendahl.

Flera förändringar görs med lärdomar från alla omställningar förra året. Nya picknickområden har anlagts och beställning och betalning av mat ska vara smidigare via mobilen.

– Bokningarna strömmar in. Det är positivt, mycket ser ut att kunna bli likt, till och med bättre än förra sommaren. Vi har tagit höjd för att vara snabbfotade och kunna ställa om ifall det blir nödvändigt, säger Mathias Bergendahl.

Sommaren 2020 besökte 117 000 personer High Chaparral.

Året innan, 2019, var antalet besökare 160 000.

PETER REHNFELDT

Norrdans söker
Belysningsmästare

Tillsvidareanställning med provanställning de första 6 månaderna.
Tjänstgöringsgrad 100 %, Härnösand.
Tillträde 1 augusti eller enligt överenskommelse.

scenkonstvasternorrland.se/lediga-jobb
Vi vill ha din ansökan senast 20 maj

SCENKONST VÄSTERNORRLAND

Bristande samverkan under pandemin

Pandemins effekter på kulturlivet har bemötts olika på statlig, regional och kommunal nivå. Det konstaterar Myndigheten för kulturanalys i sin delrapport.

I slutsatserna påpekas bland annat att de olika politikområden som kulturen är beroende av inte allltid har samverkat. Därtill att det inte i tillräcklig utsträckning har tagits hänsyn till kulturområdets specifika förutsättningar. I början av pandemin inte ens inom kulturpolitiken.

Det påpekas också att den hjälp som har satts in för kulturen på statlig och regional nivå främst har varit fokuserad på institutioner och det professionella kulturlivet, medan åtgärder på kommunal nivå delvis också har prioriterat aktörer inom det civila samhället.

En slutrapport ska lämnas senast den 6 oktober. Ett större fokus på hur kommersiella och ideella aktörer har drabbats av pandemin utlovas då.

Hela rapporten *En översyn av pandemins effekter inom kulturområdet* går att ladda ner på kulturanalys.se.

Robyn Allegra Parton tilldelas soliststipendium

Den brittiska operasångerskan Robyn Allegra Parton har av föreningen Folkoperans vänner tilldelats årets soliststipendium på 20 000 kronor för titelrollen i *Coraline*.

Hon får utmärkelsen för att hon bland annat med kort varsel repeterade in rollen på svenska och bjöd på en fantastisk rollprestation med sin berörande sopran och karaktärsfulla skådespeleri.

Metoo-dokumentär finansieras med crowdfunding

Kända och mäktiga män som utpekades som förövare under metoo har getts alltför stort utrymme med sin version i public service-tv. Det tycker författarna och skribenterna Maria Sveland och Cissi Wallin.

Nu har de startat en insamling för att göra en egen dokumentär om metoo, för att ”balansera upp mediebevakningen och vilka som ges utrymme att berätta sin historia”.

Bakom idén ställer sig flera kvinnliga journalister och opinionsbildare som på bara ett dygn har fått in över 250 000 kronor till projektet.

Feministiskt filmpris till Nathalie Álvarez Mesén

Regissören och manusförfattaren Nathalie Álvarez Mesén har tilldelats årets ANNA-pris för projektet *Vargen biter sönder dina rena händer*.

ANNA-priset grundades 2014 och är ett feministiskt filmpris som delas ut i samarbete mellan WIFT (Women in Film and Television) och UN Women (nationella kommittén Sverige).

Nathalie Álvarez Mesén får priset för att hon (i urval) ”poetiskt gestaltar såväl den koloniserade kvinnokroppen som den koloniserade världen”. Nathalie Álvarez Mesén (född 1988) betraktar i sina filmer gärna livet ur ungas perspektiv. Hon coachar också barn och tonåringar i skådespeleri.

Egenföretagare med a-kassa tillåts marknadsföra sig

Från den första juni och året ut blir det tillåtet att vidta marknadsföringsåtgärder för företagare med a-kassa. Syftet med förändringen är att företagare ska kunna återuppta verksamheten snabbare efter pandemin, genom exempelvis kund- eller leverantörskontakter eller uppdateringar av webbplatser eller sociala medier.

Fackförbundet Scen & Film har tillsammans med Klys länge kämpat för en förändring, liksom alla de som skrev under *Upprop för enskilda firmor* som initierades av sångerskorna Rita Saxmark och Linnéa Sallay.

– Det här ett viktigt steg i kampen för en mer jämlik arbetsmarknad, säger ordförande Simon Norrthon.

Strindberg 100 procent digital – och gratis

Ett 40 år långt projekt är nu i hamn: att digitalisera nationalupplagan av August Strindbergs samlade verk. Bakom arbetet står Litteraturbanken. Därmed har över 70 böcker och hela 9 000 brev blivit ettor och nollor, helt gratis att ta del av för alla.

Anna Serner lämnar Filminstitutet

Filminstitutets vd Anna Serner avgår efter tio år på sin post. ”Jag har fått mycket kärlek och jag har fått mycket skit”, säger hon till TT om beslutet.

Anna Serner har under sin tid fokuserat mycket på genusfrågor. Något som lett till stor internationell uppmärksamhet.

Enligt vissa kritiker har detta skett på bekostnad av visioner för svensk filmproduktion. Hösten 2020 gick flera personer i filmbranschen ut med avgångskrav, däribland filmproducenten Lena Rehnberg. Filmkritikern Helena Lindblad menade samma höst att Filminstitutet under Serners ledning blivit alltmer av ett ”enfrågeparti för jämställdhet”. Samtidigt har hon avtackats för sitt enastående jobb av 50 organisationer på tidningen Variety webbsite. Till TT säger Anna Serner – som blev den första vd:n att arbeta med ett statligt finansierat Filminstitut – att hon är nöjd över att ha bidragit till en mer jämställd bransch och för att ha gjort Filminstitutet till en mer professionell arbetsplats.

Gratisverktyg bidrar till en bättre arbetsmiljö inom film

Oira (online interactive risk assessment) är ett webbaserat program för att bättre säkra arbetsplatser. Det togs fram 2012 av Europeiska arbetsmiljöbyrån och är kostnadsfritt för användarna. Scenkonstbranschen har haft en specialanpassad version sedan 2018. Nu har även filmbranschen fått ett verktyg som särskilt ska underlätta för arbetsledare att göra jobbrelaterade riskbedömningar vid internationella samproduktioner. Verktyget består av checklistor där bedömningar av såväl fysiska som psykosociala risker i arbetet kan genomföras i förväg. Läs mer på Scen & Films hemsida.

Lättade restriktioner för publikevenemang utomhus

Sedan den 16 november 2020 får max åtta personer besöka ett kulturevenemang. Den sista april lättade regeringen på restriktionerna för publika evenemang.

Från och med den 17 maj ska 500 personer kunna bevittna kultur- och idrottsevenemang utomhus, förutsatt att smittutvecklingen tillåter det.

Malmö Opera bjuder på låtskatt av världskänd doldis

För fjärde sommaren i rad åker Malmö Opera ut i Skåne med sin lastbil, för att bjuda publiken på en scenkonstupplevelse i parker och stadsmiljöer.

Ett koncept som passar särskilt bra i pandemin. Om restriktionerna lättas till dess vill säga.

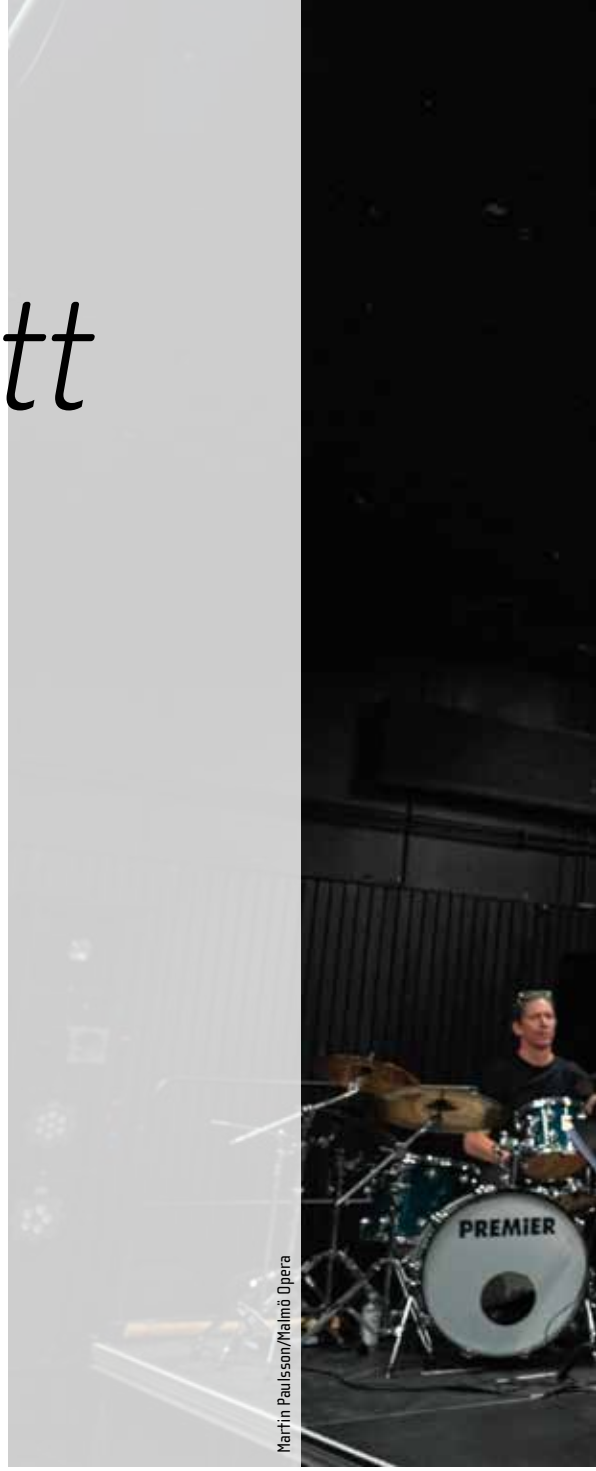

Martin Paulsson/Malmö Opera

När det stod klart att Malmö Operas föreställningar *Dead or alive* och *Så som i himmelen* flyttas fram på grund av coronarestriktionerna, återstod endast ett projekt för de långtidskontrakterade musikalartisterna Oscar Pierrou Lindén, Sara Lehmann och Michael Jansson. En teaterkonsert med Billy Joels största hits, som de skapar tillsammans med regissören Johanna Hybinette, har gett mening åt den ofrivilliga ledigheten.

Kvartetten har skrivit manuset själva, mejslat fram sina egna karaktärer och omsorgsfullt valt ut låtar från Billy Joels låtskatt.

– Vi kämpade länge med vilken musik vi skulle välja, berättar Oscar Pierrou Lindén. I våra tidigare egenskrivna föreställningar har vi utgått ifrån våra historier, med låtar som varit förknippade med det självbiografiska berättandet.

– Men när vi fick uppdraget att skriva en historia med fiktiva karaktärer så uppstod helt nya utmaningar. Vad vill vi säga och hur väljer vi bara några få låtar från Billy Joels repertoar?

Oscar Pierrou Lindén sattes på uppdraget att lyssna igenom allt den populära artisten gett ut, vilket inte vill säga lite. Genom åren har Joel släppt omkring 13 studioalbum och oräkneliga singlar.

– Du börjar väl återhämta dig nu, skojar Michael Jansson och ler mot Pierrou, som skrattar och fortsätter:

– Jag lyssnade och lyssnade och kände till slut: ”Vi måste byta artist.” Men jag kom ut på andra sidan! Johan Bergman, vår kapellmästare och pianist, har gjort otroligt fina arrangemang på låtarna vi valt. Det är en spännande resa att gå ifrån total ovisshet om vad vi vill göra, till att få panik, men slutligen inse vad häftigt det är med den här musiken, som folk känner igen, men inte riktigt vet vem som har gjort.

Ja, Billy Joel är ett namn som förmodligen inte klingar välbekant för gemene man. Men om vi nämner låttitlar som *Uptown*

Repetitioner pågår. På slagverk Thomas Blixt, kontrabas Magdalena Entell, kapellmästare, piano Johan Bergman samt Michael Jansson, Sara Lehmann, Oscar Pierrou Lindén.

Girl, *Piano Man* och *We didn't start the fire* – alla signerade Billy Joel – så faller nog polletten ned för de flesta.

– Det är som att han är en doldis och ändå världsstjärna samtidigt, tycker Michael Jansson. Jag hade först svårt att komma på en enda låt av honom, men när jag väl började lyssna på musiken så kände jag ju till en hel del.

Sara Lehmann håller med:

– Han har ett häftigt sätt att skriva på. Låtarna är liksom små historier. Det känns inte som att han skriver självbiografiskt. Och jag tror det är bra att musiken inte är för välkänd, då har folk oftast en relation till den som de inte gärna släpper.

Karaktärerna i föreställningen baseras på personer som förekommer i Billy Joels musik. Publiken kommer att få möta Victor cirkusclownen, som Joel sjunger om i låten *Leningrad*, gamern Laura, vars namn är hämtad ur en låt med samma namn, och stortjuven James, baserad på låten *James*. Alla tre karaktärerna tvingas till ett möte i pjäsen då de fastnar i en hiss.

– Det känns som att den viktigaste röda tråden handlar om fördomar vilka vi försöker slå hål på, förklarar Sara Lehmann. Alltså, de här tre karaktärerna: Gamern som klär sig i päls, clownen som förväntas vara glad och härlig, men inte är det, och mästertjuven som stjäl. Man tänker lätt ”ah, den är si och den är så”, men det är långt ifrån sanningen. Jag hoppas att vi bjuder på överraskningar som får publiken att tänka till, just vad gäller förutfattade meningar.

Det är också tre personer som sitter fast i det förflutna, fyller Michael Jansson i. Hissen blir till en symbol för att vilja ta sig ur ett fryst tillstånd.

Malmö Opera betalar de fyra konstnärerna extra för att ha

Katja Tauberman/Malmö Opera

Malmö Opera på lastbil i Holma 2019, med en show baserad på musikalartisternas egna liv, även den i regi av Johanna Hybinette.

"Tänk att vi får lajva frigrupp på en institutionsteater! Tillsammans blir vi ett kreativt team. Hierarkierna, som i normala fall infinner sig ganska lätt på större teatrar, är som bortblåsta."

Martin Paulsson/Malmö Opera

skrivit föreställningen, genom ett så kallat tilläggskontrakt. Genom detta upplåter de åt operan att producera verket, för en kostnad som betalas månadsvis under arbetsperioden. Efter sista föreställningen hamnar rättigheterna hos upphovspersonerna igen.

Oscar Pierrou Lindén tycker det är fantastiskt att trion får en plattform för att fritt kunna skapa eget material, där den egna kreativiteten tas till vara.

– Tänk att vi får lajva frigrupp på en institutionsteater! Tillsammans blir vi ett kreativt team. Hierarkierna, som i normala fall infinner sig ganska lätt på större teatrar, är som bortblåsta.

Regissören Johanna Hybinette menar att konstnärerna kan varandras processer vid det här laget, efter att ha jobbat ihop i liknande produktioner tidigare.

– Första gången var det jättejobbigt när alla skulle känna in varandra hela tiden, men nu är vi mer trygga, berättar hon.

Det är lätt att tro att regirollen suddas ut i ett scenrum där hierarkierna jämnats till. Men enligt Hybinette är arbetet inte så annorlunda om hon jämför med de större produktionerna.

– Vi är oftast överens. När vi sedan börjar repetera, och skådespelarna går upp på golvet, så får ju jag det utrymme jag tänker att jag ska ha. Är vi oense får artisterna lita på mig som ser det hela utifrån. Regissören är ju den som måste ha sista ordet.

Att ha högre i tak leder dock till att diskussionerna om inne-

Michael Jansson och Sara Lehmann.

hållet, vad som förmedlas eller om praktiska sceniska val blir mer demokratiska.

– Vi kan ha en öppen, ärlig dialog på ett sätt du inte har i stora produktioner, fortsätter Johanna Hybinette. Sen är det positivt att vi känner varandra så pass bra, att jag slipper vara rädd för att trampa någon på tårna. När man regisserar folk man aldrig jobbat med tidigare så finns där ett slags hinder. Artisten kanske tycker att jag säger fel saker och då hamnar man lätt i att ta med silkesvantar för att komma dit vi ska.

Sara Lehmann tycker också att arbetet känns friare än i stora produktioner. Som artist fastnar du annars lätt i att producera det du typecastas till, menar hon.

– Men här tar vi hjälp av varandras kvaliteter och då rannsakar du dig själv: ”Vad är jag nu bra på?”. Det är en av de stora vinningarna med projektet, att få jobba med mig själv och mitt artisteri. Vi pushar oss hela tiden över gränserna, säger Lehman och får jakande nickningar från kollegorna.

Konceptet med lastbilsföreställningarna är ett av operans vd Michael Bojesens hjärteprojekt. Efter att gruppen uppvaktat Bojesen med sina egna idéer, fått genomföra dem i form av föreställningar på Verkstan och Stora scenen, gavs de förtroendet att spela egenskrivet på lastbilen.

Konceptet går ut på att scendekoren byggs upp i lastbilens släp.

Martin Paulsson/Malmö Opera

När fordonet sedan väl står på spelplatsen tas ”väggen” bort från ena sidan av släpet och – vips – så finns där en liten teater.

Just i år är *Malmö Opera på lastbil* ett extra välkommet inslag, då pandemin gör det omöjligt att spela inomhus. Men om den lilla ensemblen verkligen får ge sig ut på turné återstår ännu att se.

– Det finns en stark vilja hos oss att nå publiken i coronatider. Men vi får se hur det blir med restriktioner och så. Får vi inte samla fler än åtta blir det nog svårt. Åtminstone 50 personer måste få sitta utspridda i bänkarna. Vi hoppas på premiär i Staffanstorp,säger Hybinette.

– Om vi inte får åka ut och spela så hoppas vi kunna nå ut med föreställningen på ett annat sätt, fyller Michael Jansson i.

Under repetitionerna arbetar gruppen i en så kallad ”coronabubbla”. Operahuset är indelat i tre sektioner, där olika yrkesgrupper arbetar i varsin del. Om någon kommer förbi med kaffe så är det munskydd som gäller. Artisterna går in och ut genom en egen entré, allt enligt de speciella regler som framtagits för att minimera risken för smittspridning. För att vara på den säkra sidan genomförs även regelbundna tester för covid-19 varje vecka.

Tror ni att huset får öppna igen till hösten?

– Vi hoppas såklart på det, svarar Johanna Hybinette med en lätt suck. Under förra våren gick operan från fullt hus, till 200 i publiken, sedan ned till 50 och till slut inga alls. På samma sätt tror jag att vi kommer öka publikantalet stadigt uppåt under hösten. Men det är jättesvårt att spekulera i, vi får se helt enkelt.

Det blir tyst bland de annars så pratglada vännerna på andra sidan Zoom-skärmen.

– Kan inte bara alla få vaccin nu, utbrister Oscar Pierrou Lindén och får tydligt medhåll från sina kollegor.

ALEKSA LUNDBERG

Martin Paulsson/Malmö Opera

Johan filmar världen runt

Kabir Mehta

Kabir Mehta

Johan Hannu på location.

Harish Shetty

Filmfotografen Johan Hannu är en av de svenskar som arbetar utomlands.

I fyra månader arbetade han i Dehli – en annan slags struktur än det vi i väst är vana vid.

I Scen & film ger han en kort rapport om det kreativa kaoset i filmlandet mellan påtvingade pauser under pandemin.

Det senaste året har filmindustrin delvis varit i pausläge. Internationella samarbeten har varit svåra att genomföra. Men många filminspelningar fortsätter ändå som vanligt, trots restriktioner och stängda biografer.

– Just nu är jag i Indien och spelar in en serie för ett stort strömningsbolag, berättar Johan Hannu i telefon från hotellrummet i New Delhi.

– Jag har varit lite sjuk, inte covid, men är så pass bra att jag ska börja på ett nytt arbetspass senare, fortsätter han.

Han kom till Indien i november 2020 då filmarbetet drog igång. Under hösten hade smittspridningen i landet avstannat efter en hård nedstängning. Den senaste tiden har nya larmrapporter kommit om hur antalet coronafall ökar dramatsikt. Men det är svårt att få klarhet i hur allvarligt läget egentligen är. Indien har 1,3 miljarder invånare med många olika etniciteter och varierande möjligheter till hälsovård och testning.

– Filmindustrin har, som i andra länder drabbats, men står inte stilla. Bara i Bollywood i Mumbai som har en historia från 1930-talet görs ungefär 900 filmer varje år. Det är som en stor maskin med stora team och en annan struktur än vad vi ser i Europa, säger Johan Hannu.

Det är ofta 40 grader varmt på de olika inspelningsplatserna. För Johan Hannu är det bara en av alla skillnader mellan att jobba som filmfotograf i Indien och i Sverige.

– Allt är väldigt annorlunda. Men jag är ganska van. Dels har jag jobbat i Indien ett par gånger tidigare, men också i andra delar av Asien, i Sydamerika och i Afrika, berättar han.

Att sätta fingret på exakt vad skillnaderna är går nästan inte, eftersom de är så stora och gäller allt från syn på tider, beslut, krav, kommunikation till kulturer som krockar.

– Man lär sig själv väldigt mycket. Det gäller att ha perspektiv på olika plan för att kunna hantera det som många i Sverige skulle uppfatta som ett kaos, med ständigt buller, massor av människor, förvecklingar och oväntade händelser, säger Johan Hannu.

Privat

Johan Hannu med filmelektrikern Rubb Bhungdawala.

Den tv-serie i åtta delar som han nu spelar in skildrar unga människor med skilda livsvillkor. Från de rika delarna av staden med överflöd och rikedom till de allra fattigaste där många lever på gatan och inte har någonting alls.

– Vi är på plats i båda miljöerna. Att se de stora kontrasterna gör att man blir väldigt ödmjuk när verkligheten kommer så nära med allt den innehåller, säger Johan Hannu.

För honom är det engelska som gäller på jobbet, språket är inget större problem även om många medarbetare pratar hindi med varandra. Men det kan behövas mer än ord för att få fram ett budskap eller komma överens.

– Jag måste vara väldigt tydlig och både upprepa olika budskap och samtidigt visa vad jag menar flera gånger. Annars kanske det inte riktigt blir som det var tänkt, säger Johan Hannu.

Om några timmar är det dags igen. På med jeans, t-shirt och munskydd och en ny inspelningsdag väntar. Som vanligt med inspelning på plats ute i jättestaden där myllret av människor aldrig står stilla. Idag i ett område med utpräglad fattigdom.

– Trots svåra levnadsförhållanden finns det något som är väldigt levande och organiskt här. Människor är så öppna, trevliga och verkligen välkomnar en vart man än kommer, även i slummen, det ger hopp och kraft, säger Johan Hannu.

På frågan om vad han saknar mest i Sverige blir det spontana svaret både enkelt och igenkännande.

– Att komma hem och äta en hårdbrödmacka med ost och kaviar, säger Johan Hannu med ett skratt innan det är dags att avsluta telefonsamtalet.

PETER REHNFELDT

Efter att intervjun gjordes skickades Johan Hannu i ilfart hem från 20-miljonersstaden Dehli, som tvingades stänga ner helt och hållet när kraftigt ökad smittspridning konstaterades.

Krångliga regler hindrar frilansare att söka sjukpeng

Frilansare, särskilt kombinatörer och de med eget företag, möter svårigheter när de vill ta ut sjukpenning och föräldraledighet. Många kulturarbetare ansöker inte ens om ersättning när de är sjuka. Det visar en ny undersökning från Klys.

De flesta som jobbar känner till vad de ska göra om de blir sjuka eller behöver ta ut föräldraledighet. På större arbetsplatser finns oftast kollektivavtal som fackförbund och arbetsgivare kommit överens om. Men för många som jobbar med kultur gäller inte de övergripande reglerna. Avtal och överenskommelser ser olika ut och är svåra att passa in i myndigheternas system. Det gör att frilansande kulturskapare inte kan sjukskriva sig och vara föräldralediga med samma villkor som andra yrkesgrupper. Något som tydligt kommer fram i den rapport som Klys nyligen presenterat.

– Resultatet av enkäten visar tydligt att det råder brister för egenföretagare och frilansare, både i reglerna för sjukförsäkringen och hur Försäkringskassan tillämpar dem. Mer än hälften av dem som svarat har avstått från att ansöka om sjukpenning eftersom det är krångligt eller tar så lång tid, säger Ulrica Källén, verksamhetsledare på Klys.

En del av problemet är att räkna ut en sjukpenninggrundande inkomst, SGI, för kulturarbetare som har ojämna inkomster och tillfälliga anställningar. Det kan ta tid för Försäkringskassan, ofta mer än fyra månader enligt enkäten. Alla inkomster räknas inte heller in, till exempel faller korta uppdrag och stipendier helt utanför regelverket.

– Klys har en rad konkreta förslag till hur frilansare kan få en ökad social trygghet. Bland annat att alla inkomster ska räknas in i SGI, både inkomster från tjänst och från företag, liksom kortare frilansjobb och stipendier. Du ska inte så som idag tvingas välja en enda inkomsttyp i SGI-systemet, vilket innebär en djup orättvisa, inte minst gentemot kombinatörer, säger Ulrica Källén.

Klys har länge uppmärksammat orättvisorna i systemet, tillsammans med sina 14 medlemsorganisationer där fackförbundet Scen & Film ingår.

Sedan coronapandemin bröt ut har bristerna blivit ännu tydligare. När inkomsterna rasat eller försvunnit för många kulturarbetare har även möjligheterna till ersättning vid sjukskrivning eller föräldraledighet urholkats ytterligare.

– 2020 tillsatte regeringen en utredning som ska se över hur förändringar av SGI kan ge en bättre social trygghet för egenföretagare. Resultaten av Klys enkät har skickats till utredningen, som ett underlag med konkreta exempel på problem och förslag till förbättringar, säger Ulrica Källén.

Ett prioriterat mål för både Klys och fackförbundet Scen & Film är även att bidra med än bättre information och hjälp med hur man som frilansande kulturskapare kan få en rimlig sjukpenning och föräldrapenning.

PETER REHNFELDT

815 kulturskapare svarade på Klys enkät. Ungefär var tredje jobbar med scen, film och musik. De allra flesta har enskild firma. 72 procent av dem som svarat är kvinnor.

Jon ny upphovsrättsjurist på kansliet

Jon Dahlén är ny jurist på fackförbundet Scen & Films rättighetsbolag. Sedan april arbetar han för att stärka rätten till ersättning för upphovspersoner och andra konstnärer.

Roger Kero

Gratulerar till nya tjänsten! Hur kommer det sig att du nu är medarbetare på Scen & Film?

– Tack! Främsta skälet till att jag sökte mig hit är att jag vill få stenkoll på villkoren för scen- och filmkonst. Men även för att arbeta med upphovsrätt och för att fackliga frågor är viktiga för mig. Det är inte speciellt många jobb som kan erbjuda den mixen.

Vad har du för arbetsuppgifter just nu och vad kommer du främst att arbeta med framöver?

– Jag delar min tid mellan rättighetsbolaget och förhandlingsavdelningen och kommer att fokusera på upphovsrätten och alla de frågor som den omfattar.

Vad har du arbetat med tidigare?

– De senaste åtta åren har jag arbetat som jurist på Författarförbundet med att försöka förbättra yrkesvillkoren för författare och litterära översättare. Det har varit spännande, inte minst med tanke på senare års digitala ljudboksboom som verkligen förändrat bokmarknaden i grunden.

Vad kan du använda för kunskap från ditt tidigare jobb?

– Jag kommer få användning av min erfarenhet av att ha arbetat med upphovsrätt och avtal för upphovspersoner i en intresseorganisation, och allt som det innebär när omvärlden förändras i snabb takt.

Något som är extra intressant inom upphovsrätten just nu?

– Många väntar nu spänt på hur det ska bli med genomförandet av EU:s upphovsrättsdirektiv och införandet av en ny upphovsrättslag. Det kan inte bli mycket mer spännande för en ”upphovsrättare” som jag!

Vad känns roligast med din nya tjänst?

– Jamen, var ska jag börja? Det är väldigt kul att bita tag i nya frågor och lära känna nya kollegor, medlemmar och förhandlingsparter. Det kommer att bli strålande.

PETER REHNFELDT

Stor otrygghet för gravida musikalartister

Okunskap, otydliga rutiner, inte minst oro. En ny enkät från fackförbundet Scen & Film visar hur arbetsvillkoren ser ut för kvinnliga musikalartister som blir gravida.

– Nu ska vi försöka bryta tystnadskulturen kring de här frågorna, säger Ester Hedlund, musikalartist och ledamot i musikalartistavdelningen.

Musikalvärlden är en drömarbetsplats för många, med en särskild energi och glädje. Men arbetsvillkoren kan också vara tuffa i branschen, särskilt för frilansare. Extra osäkert kan det vara för de kvinnor som blir gravida, visar resultaten från en ny enkät som musikalartistavdelningen inom Fackförbundet Scen & Film gjort.

– Vi hade hört om kollegor som blivit orättvist behandlade på olika sätt och kände att det fanns ett behov att lyfta frågan om graviditet. Så vi bestämde oss för att undersöka hur det ser ut, berättar Ester Hedlund som varit med och tagit fram enkäten.

I januari gick ett antal frågor ut till kvinnor i olika åldrar som är verksamma i musikalvärlden. Syftet var att få en uppfattning om hur gravida kvinnor upplever bemötande och trygghet på sina arbetsplatser. Hela 190 kvinnor har svarat, varav många berättat om olika situationer i enkätens öppna frågor.

– Ungefär 25 procent har blivit illa bemötta vid ett eller flera tillfällen när de varit gravida. Och hela 67 procent har övervägt att inte skaffa barn på grund av sitt yrke, vilket är anmärkningsvärt, säger Ester Hedlund.

De öppna frågorna har gett svar som varit svåra och tuffa att läsa. Där framkommer flera exempel med kvinnor som blivit av med sina kontrakt när de berättat om sin graviditet för arbetsgivare.

– De här skräckexemplen gör oron större hos många kvinnor, säger Ester Hedlund.

Samtidigt visar enkäten att det finns många som har blivit professionellt och väl bemötta som gravida. Både med omtanke och med hänsyn till egna val. Men att det ändå finns en stor osäkerhet om regler och villkor är alarmerande. Det kan förändras, vilket är målet med underökningen.

– Nu ska vi skapa en lathund för arbetsgivare och arbetstagare med lagar, regler och tips i ämnet. Det behövs eftersom samhället inte är uppbyggt för personer som arbetar som frilans. Bara den ekonomiska biten gällande SGI, graviditetspenning och föräldrapenning är komplicerad, säger Ester Hedlund

Senare i år planerar musikalartistavdelningen även ett seminarium, där det går att prata om sina upplevelser och bryta tystnaden som många upplever kring graviditet och jobb.

– Alla vinner på att känna till så mycket som möjligt om hur det går att göra branschen tryggare och mer jämställd. Det ska finnas en nolltolerans för att kvinnor ska bli diskriminerade i arbetslivet, då tror vi att den oro som många känner kommer att minska, säger Ester Hedlund.

Enkäten om graviditet och musikalanställningar är gjord av Leila Jung, Emma Mellroth, Elina Westberg och Ester Hedlund.

PETER REHNFELDT

Kulturamas intensivkurser och workshops
– för dig som vill mer!

MEISNER
METHOD ACTING
FILMSKÅDESPELERI
SCENFRAMSTÄLLNING

Du hittar fler kurser och bokar på
www.kulturama.se/kurser

16 chefer i upprop om kulturen

Fokusera på en omstart, inte en återstart. Det kräver 16 kulturchefer i ett debattinlägg som bland annat har publicerats i SvD. I artikeln presenteras åtta punkter med förslag på åtgärder som de menar inte bara ska rädda kulturen ut ur den pågående pandemikrisen, utan också långsiktigt. Högst på listan står ”Tillsätt en kulturkommission”, i syfte att undersöka hur kulturen kan stärkas långsiktigt. Andra förslag är att stärka den digitala utvecklingen och att inrätta en permanent extra miljard per år till kulturen. Bakom uppropet står 16 kulturchefer, däribland Uppsala stadsteaters vd Petra Brylander, Susanna Dahlberg, vd Regionteater Väst , Anna Serner, vd Svenska Filminstitutet och Elin Norquist, vd Cirkus Cirkör.

Livlina - lättläst med inte lättviktig debut

Liv Jansson är 22 år, bor i Stockholms innerstad och jobbar på café. När hon inte hänger på krogen eller Tinder så konsulterar hon nätdoktorer och går i gruppterapi; oroar sig för tumörer och tryck över bröstet. Liv är hypokondriker och mår kort och gott inte bra.

I hemmaapoteket har hon ångestdämpande, lugnande och smärtstillande: Oxascand, Atarax, Naproxen, Paraflex … Receptbelagda, beroendeframkallande mediciner som Liv inledningsvis konstaterar kräver sitt tillfälle för att få mer utskrivet av.

Anslaget i skådespelaren Happy Jankells romandebut *Livlina* är deprimerande, allrahelst som Liv och väninnorna bara är i tidiga tjugoåren och så psykiskt nödställda.

Men bekantskapen med Liv blir inte deprimerande. Tvärtom. Med mycken dialog och driv i berättandet är *Livlina* lättläst utan att bli lättviktig. Trixet är att Happy Jankell känner sin romanperson väl och kan berätta inifrån Liv utan att bli kladdigt intim eller iakttagande känslokall. Istället för ett pansar av jargong får vi lära känna en ogarderad och chosefri Liv, och hennes liv. Den ena stunden med huvudet på skaft, i nästa aningslöst naiv - som det är vid 22. Inkännande, och med skarp blick på samtiden byggs bit för bit ett levande porträtt av Liv.

Storyn i snabb resumé är följande – för att undvika detaljer och riskera spoilers: Urstigen från duschen efter en joggingtur upptäcker Liv blossande rodnader på bröstet upp mot halsen och kontaktar Care Call, en app med vården i din hand; mannen på skärmen i vit rock blir Livs första men långt ifrån sista möte med doktor Mårten Ekblad.

I en sorts Vita serien-variant följer sedan en rappt, kul och ömsint berättad samtidshistoria.

Men så två tredjedelar in i boken, efter en omskakande natt på appdoktorns mottagning och ett par kornblå pumps i kapprummet, händer något. Istället för att lita på sin berättelse växlar Happy Jankell spår. De spännande trådarna hon börjat nysta i och byggt berättelsen kring släpps. Det blir tillrättalagt och tappar fart.

Livlina är skriven i dagboksform. Ett bra val och en passande genre för att gestalta ett liv format i och av nuet.

Romanen börjar när sommaren går mot sitt slut, och slutar när våren bryter fram efter en lång vinter. Det har blivit tid för försoning och att gå vidare … Fast om nu inte de blå pumpsen stått i doktor Ekblads väntrum efter den omskakande natten, vilka vägar hade då inte berättelsen om Liv kunnat ta.

GERT LUNDSTEDT

Madeleine Engberg

I dessa eländestider behöver vi 70-plussare varandra

Jag var på reading igår. Grannarna hade bjudit in till sin källarlokal, det var vin och ost och glada ansikten, sex personer i publiken. *Hur gick det för Idlaflickorna?* hette pjäsen, fritt efter Kristina Lugn. Några skådespelare 70+, regissör, saxofon och trummor. Man läser pjäsen med manus i hand och har börjat nosa på karaktärerna, man kan ta om som på en repetition och publiken kom med förslag. Ett mycket tillåtande spektakel.

I dessa eländestider av ensamhet har vi glömt bort hur bra vi mår i flock. Vi behöver varann. Mötas, prata idéer och projekt. Brinna litet. Vi 70+are kanske ännu mer än yngre kollegor, som förhoppningsvis kan komma tillbaka in i normala gängor igen, när krisen är över.

Så gamla vi blev! Och inte begriper vi det, det gick ju så fort. Ibland får vi syn på vår spegelbild i ett skyltfönster där vi kommer skuttande – och möter en äldre dam. När kroppen gör ont och benen knappt bär, då vet vi. Men andra dagar är vi 47. Eller sju. Vi bär alla åldrar inom oss. Vi har blivit ännu djärvare och klokare, det är en rikedom. Men just när vi klarar av både scenskräck och prestigetänkande och hopplösa chefer och yrket blivit till ogrumlad glädje, då går vi i pension. Ut med gamlingarna, ner med köttberget!

Jag klagar inte för egen del, för jag har mest frilansat, haft möjlighet att växla mellan olika medier och det finns fortfarande ett litet utrymme kvar att blomma på. Men jag ser många som slocknar. Använder du inte din kreativitet tynar du bort.

Vi som startade fria grupper och Teatercentrum på 70-talet och brann för att finkultur och fulkultur och folkkultur skulle få bre ut sig från Karlskrona till Korpilombolo hade en oerhörd kraft. Vi öppnade dörrar. Teater åt alla, minst en konstutställning och ett författarbesök om året för barnen! När jag var med och byggde upp en professionell barn- och ungdomsscen i Gävle satsade kommun och landsting stort på ensemblen, en fantastisk lokal och att köpa föreställningar. Statens kulturråd stöttade. Vi kände oss välkomna och behövda och fick mycket uträttat.

På SVT hade tv-kanalerna varsin barnredaktion. Vi diskuterade pausens betydelse för att barn skulle hinna tänka själva och bli medskapare i programmen, istället för att bli våldtagna av snabba klipp, skrikig dialog, utklädda vuxna i skojiga hattar och pang, tjoff, boom! I radio gick det att skapa andrum. Nu blöder kulturen. Det är inte pandemins fel, det började långt innan. Skolbiblioteken och musikskolan haltar, bild, drama, dans får inte ta plats som förr, fast vi vet att barn som håller på med det också blir bättre i matte och fysik.

Skapande är friskvård. När SVT gjorde programmen om Nationalteatern i Göteborg, som växte fram ur en liten fri grupp på 70-talet, oroade de sig för hur de gamla skådespelarna skulle klara av att stå på scen igen och spela ett av sina stycken. Skulle de ens orka ta sig upp?

Klart de gjorde. Med bravur. Kraft och lust och rock´n roll!

Så varför inte en reading? Nästa blir en kortversion av Shakespeares *En midsommarnattsdröm*. Den dansante 2-metersmannen i kjol och fjädrar som spelar Puck är min favorit. Vi ses!

ULLA DANIELSSON
RADIOPRODUCENT, REGISSÖR OCH PENSIONÄR

Vi tycker att det är viktigt att du känner dig trygg när du letar nytt jobb!

100 % VIKTIG

Vi försäkrar det mesta - vårt hem, vår bil, vår båt och våra djur. Inte för att vi förväntar oss att det ska hända något utan för att vi ska ha råd om det händer.

Samma sak gäller när man försäkrar sin inkomst vid arbetslöshet. Inte för att vi förväntar oss att bli arbetslösa, utan för att vi ska ha råd att vara mellan två arbeten.

Vi kan din bransch
Det finns särskilda regler vid arbetslöshet för dig som är kulturarbetare - vi kan din bransch!

Det kostar 170 kronor per månad att vara med och det är lätt att bli medlem!
Skicka in en ansökan om medlemskap för att bli medlem. Det gör du enklast genom att klicka på Bli medlem på vår hemsida.

För att ha rätt till inkomstbaserad ersättning måste du bland annat ha varit medlem i tolv månader. Därför är det viktigt att du försäkrar din inkomst i god tid.

UNIONEN A-KASSAN

Du hittar mer information om a-kassa och kulturarbete på vår hemsida unionensakassa.se/kulturarbete. Har du frågor kan du skicka ett meddelande på Mina Sidor. Du kan också ringa oss på 0770-77 77 88.

Med skärpan inställd på detaljerna

Privat

För att beskriva attributmakaren och scenografen Nicklas Nilssons arbete kan vi använda en trappa som är för stor för rummet – alltså sågar vi upp golvet. Och sätter upp en hylla med 2 000 pyttesmå matvaror, en skulptur av en egenartad hembränningsapparat och två guldbaggar.

Första guldbaggen i scenografi fick han redan under utbildningen. Nicklas hade arbetat under några år med *En duva satt på en gren och funderade på tillvaron*. Han sökte till teaterscenograf på StDH 2012 och kom in. Han var fortsatt involverad i filmarbetet under studietiden.

Nicklas delade guldbaggen för scenografi 2014 med Ulf Jonsson, Sandra Parment, Isabel Sjöstrand, Julia Tegström. Det krävdes ett helt team för de stora, detaljrika scenerna - en tog hand om möbler, en annan om trompe l'oeil-målningar och en tredje om väggfärg. Att bygga en scen som filmades under en enda dag, kunde ta en hel månad.

Under fyra år byggde teamet upp alla filmens scener från grunden inomhus i en studio. Det innebar exempelvis att såga upp golvet och fortsätta ner i källaren för att få plats med en trappa, som byggdes i full skala. Eller att byta färg på väggarna tio gånger innan regissören blev nöjd.

– Jo, man kan bli lite trött om man lagt ner en arbetsvecka och måste riva och flytta en vägg för att sedan riva och flytta tillbaka den. Det gäller att inte ha en massa prestige eller vara för kär i det man håller på med, säger Nicklas och låter rätt obekymrad.

Eftersom Nicklas gjorde praktik på Studio 24 redan 2006, när han pluggade till attributmakare, var han bekant med Roy Anderssons arbetsprocess. Efter StDH gick Nicklas direkt till inspelningen av *Om det oändliga*. Det blev ytterligare två års arbete med en regissör som utgår från en idé – en situation eller en replik – om vad som ska hända.

– Scenografens arbete börjar med att bygga upp och provfilma. Vi i teamet fick agera, säga repliker medan Roy kände fram vad scenen handlar om. Man bygger lager-på-lager, medan man provfilmar i miljöerna. Ibland fick man en ledtråd, ibland fick man bara arbeta vidare. Det är ett unikt sätt att jobba, mer som att skapa en målning. Man lägger ner oerhört mycket arbete som inte syns i slutändan.

Det arbete som ändå syntes, var tillräckligt för att Nicklas skulle få ännu en guldbagge för bästa scenografi, denna gång tillsammans med Anders Hellström och Frida Ekstrand Elmström.

– Jag flyter runt lite i min karriär och har inget tydligt mål, men det har gått ganska bra ändå, säger han lite generat och tillägger att han brukar hålla till bakom kulisserna och är ovan vid uppmärksamhet. Även om Nicklas inte fick in foten i teatervärlden efter StDH, tycker han ändå att han fått glädje av de teoretiska studieåren som gav honom en djupare förståelse för själva bilden.

– Vad man placerar i bilden berättar mycket om den som befinner sig i miljön.

Roy Andersson är inte den enda prisbelönta perfektionist som Nicklas har jobbat med. Han träffade Niki Lindroth von Bahr när de både gick utbildningen till attributmakare för snart 20 år sedan och efter det har de arbetat ihop en hel del, bland annat med hennes filmer *Min börda* och *Något att minnas*. Med Nikis filmer arbetar han i den lilla skalan, vilket underlättar – oftast.

– Det är enklare att ändra när man bygger smått. Vi brukar

Ur Niki Lindroth von Bahrs film *Min börda*.

Ur Niki Lindroth von Bahrs film *Något att minnas*.

jobba i skala 7,5, det är det minsta vi kan göra för att få en hög detaljnivå. En person är då 22 cm hög, en stol är 14. Men det betyder att jag får använda pincetter för att få till en läskmugg på en och en halv centimeter som ska stå på bordet. Jag har stora smedhänder så egentligen är det dumt när det blir för smått. Att göra 2 000 små matvaror på rangliga hyllor, som scenen från *Min börda* i mataffären, är egentligen en fruktansvärd idé, arbetstidsmässigt sett. Men det var bara att sitta och vika de små paketen.

Arbetsprocessen är att utgå från en idé, ta många researchbilder, rita och bygga en modell och sedan prova sig fram. Rummet, och detaljerna i rummet är centralt i Nikis filmer. Vad finns till exempel i väntrummet på en vårdcentral? En superdeppig krukväxt, en dalahäst som inte passar in, ventiler som sitter på konstiga ställen, sladdar som hänger – hur hänger de förresten? Det är detaljerna som gör rummet verklighetstroget.

– Det här arbetet kräver att man är strukturerad och har ett öga för detaljer, exempelvis att se hur sladdar är monterade i ett rum, vad som finns utanför fönstret, hur långt bort är det, räkna ut olika skalor. Man behöver ha en känsla för hur verkligheten ska se ut när man ska återskapa den i modell.

Nicklas bygger mycket själv, med enkla 3D-modeller och provning av kameravinklar.

– Det är värdefullt, men kan också vara nästan förlamande för mig, jag tänker att jag måste göra det snarare än att leja bort.

Niki och Nicklas sitter ofta tillsammans och jobbar tätt, umgås också privat. Även om de har viljor som drar åt olika håll ibland, går sånt att hantera utan att det behövs några krissamtal, säger Nicklas.

– Det är Nikis filmer, men jag är engagerad i hennes historier och kan komma med idén om var vi ska vara – en bensinstation, laboratoriet Cern där det slutar med katastrof, i *Något att minnas*.

Ett annat av deras större uppdrag är kostymerna till David Bowies näst sista video *Blackstar*. Johan Renck, som regisserade hade sett deras kostymer till *Fever Ray* och kontaktade dem. Sedan följde två månader av ”häftiga kontraster”, säger Nicklas.

– Man gick från att sitta i en källare i Västertorp och limma ihop en mask av flätat hår, till att vara en och en halv meter från Bowie i New York när han bara kör, och så till Rumänien där resten av den stora produktionen gjordes. Han lade ner mycket energi och resurser på filmen. Vi visste inte hur sjuk han var då, och det märktes inte heller. Men i efterhand ser man att *Blackstar* är gjord som ett avsked.

Förra året fanns en skulptur av Nicklas på Liljevalchs vårs-

Privat

along i Stockholm. Inspirerad av sina barndomsminnen från landsbygden i Närke, gjorde han *Glesbygdsromantik* en fantasifull hembränningsapparat. Men att vara verksam som konstnär är inget han lockats av.

– Det är lite för diffust. Jag tycker om att jobba konstnärligt, men har alltid velat ha ett yrke. Något att utgå ifrån när jag skapar saker. Jag gillar att jobba tillsammans med andra och för andra, med deras visioner.

KAJSA OLSSON

Nicklas Nilsson
Utbildad: i attributmakeri för TV och filmproduktion vid Luleå tekniska universitet, och till teaterscenografi vid StDH.
Produktioner i urval: Niki Lindroth von Bahrs *Min börda* och Johannes Nyholms *Las Palmas*. Kostymör i David Bowies *Blackstar*.
Två Guldbaggar: Scenografi för *En duva satt på en gren* (2014) och *Om det oändliga* (2019).
Aktuell med: Ett lite mindre jobb: Vinjett till Folkets hus och parker (med Niki Lindroth von Bahr) och ett internationellt projekt (än så länge hemligt).

Privat

”Äntligen konstnärlig status åt fler – fackligt arbete ger effekt”

Förutom att jobba med ljuddesign och ljudteknik har han förtroendeuppdrag i två olika fackliga förbund.
– Jag har alltid varit engagerad i rättighetsfrågor och vill vara med och påverka, säger Henrik Borg Westerberg, ordförande för Ljus/Ljud/Mask/Videoavdelningen.

Vid en första anblick verkar avdelning 115 vara lite spretig och representera helt olika yrkeskategorier i fackförbundet Scen & Film. Men det stämmer inte riktigt. Medlemmarna i Ljus/Ljud/Mask/Videoavdelningen har i och för sig bredd i sina arbetsuppgifter. Många frågor är ändå gemensamma.

– Det handlar om att ha en bra arbetsmiljö, bra förutsättningar i jobbet och att få bra betalt, säger Henrik Borg Westerberg.

Han är ordförande för avdelningen och har varit fackligt engagerad sedan 2013.

Ända sedan han började jobba fackligt, och långt tidigare ändå, har det funnits frågor som skiljer sig åt mellan yrkesområdena i avdelningen. Gränserna mellan design, hantverk och teknik har varit svåra att fastställa och ifrågasatts av arbetsgivarna.

– En diskussion som lyfts fram från fackligt håll i decennier är att ljud-, mask- och videodesign ska få konstnärlig status. Något som äntligen kunde skrivas in i de senaste kollektivavtalen, efter alla år av hopp och förtvivlan. Det har gett respons från medlemmarna och visar tydligt att fackligt arbete har effekt, säger Henrik Borg Westerberg.

Själv har han arbetat som frilansande ljudtekniker och ljuddesigner i mer än 15 år. Bland annat med produktioner för bolag som Blixten & Co, Vicky Nöjesproduktion och Grand Hôtel.

– Det har varit jätteroligt och utvecklande. Men visst, det finns situationer där frilansare förväntas kunna ”trolla med knäna”. Det är något som många råkar ut för, då finns facket som stöd, säger Henrik Borg Westerberg.

Sedan 2014 är han anställd på Södertälje kommun som ljudtekniker och ljuddesigner. Fackförbundet Scen & Film har inte avtal med kommunen. Därför är han även medlem i fackförbundet Vision. Dessutom är han vice ordförande i Visions Södertäljeavdelning.

– Jag är dubbelansluten och har uppdrag i båda förbunden. Det ger en bred facklig bild. Likheterna är många, men det finns också en del skillnader. Medlemmarna i Vision är ofta tillsvidareanställda på heltid medan många inom scen och film har tillfälliga tjänster eller frilansuppdrag, säger Henrik Borg Westerberg.

Frågorna han arbetar med går i stort ut på samma sak. Arbetsmiljö, förutsättningar för jobbet, tid och lön måste ständigt ses över och utvecklas i förhandlingar och avtal. Omvärlden sätter också prägel på det fackliga jobbet. Metoo-uppropet och den pågående viruspandemin är två stora händelser som skakat om arbetsmarknaden de senaste åren. Båda fackförbunden har vidtagit åtgärder för att värna om sina medlemmar, även om pandemins följder märks mer inom scen- och filmområdet.

Att arbeta som ljudtekniker och ljuddesigner innebär också förändringar hela tiden. Den tekniska utvecklingen ger nya möjligheter och ökar det konstnärliga utrymmet.

– Digitaliseringen har gjort att det finns fler möjligheter att förstärka känslor idag. Du kan styra ljud i detalj och skapa mer komplexa miljöer, säger Henrik Borg Westerberg.

Just nu håller han på att förbereda ett digitalt möte för chefer i Södertälje. Ett nytt ljudsystem ska gås igenom och flera förberedelser ska bli klara på arbetsplatsen i kommunens stadshus. Omställningen har varit stor det senaste året när fysiska möten ersatts av digitala varianter.

– Den här våren finns det en större vana vid att arbeta på ett annat sätt, utan den oro och panik som fanns tidigare, säger Henrik Borg Westerberg.

Det fackliga engagemanget kommer inte att avta. Det finns mycket i arbetslivet att arbeta med. Ojämlikhet, maktstrukturer, tolkningsföreträde och tystnadskulturer är bara några exempel.

– Vilka följder det blir av pandemin på sikt är svårt att säga. Men jag tror att vi kommer att vara mer omhändertagande om varandra och våra möjligheter till att få ersättning och tid för att göra ett bra jobb, säger Henrik Borg Westerberg.

PETER REHNFELDT

Namn: Henrik Borg Westerberg
Ålder: 43
Utbildning: Teaterteknik vid Dramatiska Institutet (Examen 2004)
Fackligt uppdrag: Ordförande i yrkesavdelning 115 Ljus/Ljud/Mask/Video

Micke Lundström

SCENKONST BIENNALEN

HELA PROGRAMMET SLÄPPT!

Alla dagar | 18 maj | 19 maj | 20 maj | 21 maj

Alla former | Annat | Alla teman | Arbetsvillkor | Barn & unga | Cirkus | Dans | Dokumentär | Föreläsning | Digital speeddating | Dramatik | Gaga – fysisk aktivitet | Föreställning | Inkluderande Scenkonst | Klein – fysisk aktivitet | Klimat | Föreställningssamtal | Möte | Kulturpolitik | Mim | Musikteater & opera | Teater | Seminarium | Tal | Träning | Teknik och digitalisering | Utbildning | Workshop

18-21 MAJ

WWW.SCENSVERIGE.SE

SCENSVERIGE

k | KULTUR akademin

NYA KURSER

MIKROKURS I AFFÄRSIDÉ, VISION OCH MISSION

Varför finns du? För vem finns du? Vad gör du? Hur gör du och för vem? Det är några av frågorna du får fundera över i den här mikrokursen, där syftet är att göra begreppen affärsidé, vision och mission tydligare.

MIKROLÄRANDE

Kulturakademin lanserar nu en ny typ av kurs; mikrokursen, den är för dig som vill fokusera och fördjupa dig i ett specifikt ämne under begränsad tid. Mikrokurserna kommer se olika ut. Ibland är det en inspelad föreläsning med övningar som du gör i din egen takt, ibland kommer det vara kopplat till en Q&A via Zoom med kursledaren. Vi ska fortsätta utveckla det livslånga lärandet tillsammans med alla våra experter och kursledare. Mikrolärandet ser vi som ett bra komplement till vårt längre utbud allt för att du ska kunna ges möjlighet till kompetenshöjning.

ATT SÄLJA PÅ NÄTET

SÅ BYGGER DU EN LÖNSAM NÄRVARO PÅ NÄTET!

Kursen innebär en orientering och fördjupning i hur du på bästa sätt kan nå en lyckad försäljning på nätet. Målet är att du efter genomgången kurs ska ha ett brett beslutsunderlag för ditt eget val av framtida strategi.

PLATSCHEFSUTBILDNING:

Målet med kursen är att du som tidigare haft en assistentfunktion inom platsavdelningen och är intresserad av att ta steget upp. Kursen ger dig fördjupad kunskap vad som krävs för att kunna arbeta som platschef.

Ett samarbete med Film i väst.

Kulturakademin är en resurs för kompetensutveckling inom Scenkonst, Audiovisuella medier, Musik och Bild & Form. Kulturakademin bidrar till utökad kunskap och kompetens genom riktade och innovativa insatser för att möta branschernas kompetensbehov.

SÖK VÅRA AKTIVITETER PÅ KULTURAKADEMIN.COM

k play

På K-play hittar du Masterclasses samt fördjupande Web och Podcasts.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

TeaterAlliansen anställer skådespelare

med start 1 november 2021

Ansök 3 maj – 22 juni

www.teateralliansen.se/anstallning

KOMPETENSUTVECKLING FÖR DIG SOM ÄR SKÅDESPELARE

IMMERSIV TEATER MED ANNA MANNERHEIM. FOTO: SOPHIA HOGMAN, MYRBACKA FOTO

MOD, KOMMUNIKATION OCH PRESENTATION
med Imor Hermann, 7–10 juni, Stockholm

SPRÅK, RÖRELSE, MUSIK
med Susanne Jaresand, 15–19 juni, Stockholm

IMMERSIV TEATER
med Anna Mannerheim, 17–23 juni, Stockholm

GAGA
med Emma Rozgoni

SELF TAPE
med Patrik Karlson, 7–11 juni, Malmö

TeaterAlliansen deltar i Scenkonstbiennalen 18 –21 maj med GAGA-träning och samtal med avgångsklasserna från teaterhögskolorna.

Läs mer och ansök på www.teateralliansen.se/kurser

MED RESERVATION FÖR EVENTUELLA ÄNDRINGAR. FÖLJ TEATERALLIANSEN PÅ FACEBOOK FÖR LÖPANDE UPPDATERINGAR

Teater Alliansen

Förbundsnytt

Årets Rättighetshavarmöte hålls 24 maj

Välkommen till digitalt Rättighetshavarmöte 24 maj, kl 9.00 -10.00.

Enligt kontraktet med Rättighetsbolaget ska upphovspersoner och utövande konstnärer, som medverkat i upptagning vilken berättigat till ersättning, kallas till rättighetshavarmöte varje år. På mötet ska rättighetshavarna nominera två ledamöter till Rättighetsbolagets styrelse.

Dagordning

1. Val av ordförande och sekreterare för mötet
2. Redovisning av Rättighetsbolagets verksamhet 2020
3. Information kring aktuella upphovsrättsfrågor
4. Nominering av två ledamöter till Rättighetsbolagets styrelse

Handlingarna finns att hämta på Fackförbundet Scen & Films hemsida fr.o.m. måndag den 10 maj under Rättighetsbolaget/Om Rättighetsbolaget/Rättighetshavarmöte.

Har du någon fråga du vill ta upp så mejla gärna in den redan nu.

Anmäl dig senast den 14 maj till rattighetsbolaget@scenochfilm. Ange ditt namn och ditt personnummer.

Nytt avtal för UR

Fackförbundet Scen & Film har tecknat ett nytt kollektivavtal med UR, som gäller för medverkan av konstnärlig art vid produktion av tv. Avtalet med UR gäller 1 januari 2021 – 31 mars 2023.

Lönerna höjs 2,1 procent från den 1 april 2021 och 2,1 procent från den 1 april 2022.

Parterna är överens om att UR inom ramen för en försöksverksamhet har rätt att medge SVT att tillgängliggöra UR-program på begäran genom SVT play. För nyttjanderätten ska UR utge en supplementersättning om 5 % beräknat på den medverkandes grundersättning.

Boendestipendium till Grez-sur-Loing

Ansök senast den 15 maj för boendestipendium i oktober. Scen & Film och Rättighetsbolaget delar varje år ut stipendier som innebär en månads boende på Hôtel Chevillon i Grez-sur-Loing, samt ett resestipendium på 5000 kronor.

Grez-sur-Loing är en liten by som ligger ett par timmar utanför Paris i Frankrike. Flera svenska konstnärer har genom åren bott på Hôtel Chevillon. Mer information om platsen hittar du på Grez-stiftelsens hemsida. Stipendiet kan sökas vid två tillfällen under året, av en medlem i Scen & Film som är upphovsperson/utövare.

Under oktober erbjuds en enrumslägenhet 4 (Julia Beck-lägenheten) avsedd för en person. Under oktobervistelsen finns även möjlighet till en separat arbetslokal/ateljé C. Ansökan för vistelsen i oktober är öppen från 1 april - 15 maj. Besked om vem som får stipendiet lämnas i mitten av juni. Du ansöker under ”Stipendier” genom att logga in på Mina Sidor på www.scenochfilm.se.

Nominera till guldmedaljen!

Fackförbundet Scen & Films guldmedalj har delats ut sedan 1944. Skådespelaren Inga Tidblad var den första mottagaren, och 2020 års guldmedaljör var dansaren och koreografen Niklas Ek. Medaljen delas ut av förbundsstyrelsen ”för utomordentlig konstnärlig gärning”.

Har du förslag på vem eller vilka som bör lyftas fram 2021? Välkommen att skicka in förslag på namn med en kort motivering till info@scenochfilm.se senast den 15 maj. Skriv ”Guldmedalj” i ämnesraden.

Ledarutbildning för producenter

För att stärka producenter i scenkonstbranschen erbjuder nu Trygghetsrådet TRS på uppdrag av Svensk Scenkonst och Fackförbundet Scen & Film ett program för att stärka producenten i sin yrkesroll, med fokus på ledarskapet.

Programmet startar i september 2021 och riktar sig till aktiva producenter inom scenkonsten. Innehållet påminner om ett traditionellt ledarskapsprogram, men är anpassat efter de behov och förutsättningar som gäller för producenter.

Ansök senast 20 maj på TRS webbplats, www.trs.se.

TeaterAlliansen anställer skådespelare

TeaterAlliansen anställer skådespelare och ansökan är öppen från 3 maj till 22 juni.

TeaterAlliansen erbjuder etablerade, yrkesverksamma, frilansande skådespelare en villkorad grundanställning. Genom sin anställning får skådespelarna en ekonomisk och social trygghet samt en kontinuerlig arbetsplatstillhörighet.

För att vara behörig att ansöka om anställning måste du uppfylla två grundkrav och ska: under de senaste tre åren ha arbetat som frilansande skådespelare och under den tiden ha haft anställning inom yrket minst tolv månader under de senaste 15 åren haft minst fem års sammanlagd anställning som skådespelare vid statligt stödda institutionsteatrar eller fria teatrar med verksamhets- eller projektbidrag via Kulturrådet.

Anställningen startar 1 november 2021. Läs mer på www.teateralliansen.se.

Fackförbundet Scen & Film

Förbundsstyrelsen

***Verkställande utskott*: Simon Norrthon** (skådespelare) ordförande, **Christina Olofson** (filmregissör), vice ordförande, **Måns Clausen** (skådespelare), **Minna Krook** (koreograf), **Thomas Nording** (scentekniker) .

Övriga ledamöter: **Mary-Anne Buyondo** (skräddare), **Tove Dahlberg** (operasångare), **Robert Forsman** (säkerhetschef), **Andrzej Glosniak** (dansare), **Therese Hörnqvist** (producent), **Zofi Lagerman** (scenograf), **Martyna Lisowska** (musikalartist), **Aleksa Lundberg** (skådespelare),

Scen och Films kansli:

Besöksadress: Kaplansbacken 2A
Postadress: Box 127 10, 112 94 Stockholm.
Telefon: 08-441 13 00
Öppettider: Vardagar: 9.00–16.30

E-post: info@scenochfilm.se
Hemsida: www.scenochfilm.se
facebook.com/scenochfilm
twitter.com/scenochfilm_
instagram.com/scenochfilm

Förbundsnytt

På de här sidorna kan du läsa om vad som är på gång inom förbundet.
Har du tips för sidorna mejla ase.axberg@scenochfilm.se

Scen & Film

Scen & Film

Fika med facket!

Scenkonstbiennalen 2021 är digital men du kan som vanligt träffa Scen & Film och prata om allt som rör ditt yrkesliv.

Tisdag 18 maj
09.00 Workshop - Rädd eller trygg?
14.00 RegiAllians
Sveriges Scenkonstregissörer
16.30 Samtal om rörelsebaserad regi och koreograferad teater
Sveriges Scenkonstregissörer

Onsdag 19 maj
10.00 Avgångsstudenterna och framtiden
14.00 Fika med facket!
Om det normkreativa och det regionalkulturpolitiska arbetet
15.00 Ett öppet samtal om mångfald inom scenkonsten - var står vi?
Normkreativa arbetsgruppen

Torsdag 20 maj
13.00 Hur f-n får skådespelare jobb - egentligen? *Skådespelaravdelningen*
14.00 Fika med facket! Mer om enkäten som handlar om sångsolisters situation.
15.15 Hemma bra, men borta bäst..?
Ett seminarium om HEMARBETE.
Avd 112, Admin/Prod/Kommunikation

Fredag 21 maj
14.00 Fika med facket!
Omställning och karriärväxling - vilket stöd kan TRS och SOK-stiftelsen ge?

Vissa möten kräver föranmälan. Mer info och möteslänkar finns på webben.

scenochfilm.se scensverige.se

Kalendarium

15 maj **Sök boendestipendium i Grez-sur-Loing**
Sista ansökningsdag för boendestipendium i oktober 2021. (Fackförbundet Scen & Film)

18 maj **Scenkonstbiennalen 18–21 maj 2021**
Årets Scenkonstbiennal blir i år digital. Programmet är gratis och öppet för alla! Scen & Films program ser du här intill.

18 maj **God morgon sälj!**
En kurs som syftar till att inspirera och dela erfarenheter kring säljarbetet mellan branschfolk inom scenkonst, musik, audiovisuella medier samt bild & form samt ge möjlighet till nya nätverk. (Kulturakademin)

24 maj **Förbundsstyrelsemöte**
(Fackförbundet Scen & Film)

31 maj **Informationsträff hos Rättighetsbolaget**
Rättighetsbolaget bjuder in till digitala informationsträffar om de lokala förhandlingarna med Svensk scenkonst kring digitalt nyttjande. (Fackförbundet Scen & Film)

7 jun **Mod, kommunikation och presentation**
En kurs om hur du bäst presenterar dig och kommunicerar dina kunskaper till en potentiell arbetsgivare. (TeaterAlliansen)

7 jun **Kroppslig gestaltning med röst och text**
– Fördjupningskurs för dansare
En fördjupningskurs för professionella dansare där situationen i en dramatisk text samt medvetenheten om vilka kroppsliga uppgifter dansaren ger sig själv är i fokus. (Dansalliansen)

14 jun **Förbundsstyrelsemöte**
(Fackförbundet Scen & Film)

15 jun **Språk, rörelse, musik**
En kurs där du arbetar med rörelsens och musikens betydelse inom teatern. Kursen syftar till ett musikaliskt språkligt tänkande och görande genom rörelse. (TeaterAlliansen)

17 jun **Immersiv teater**
Kursen fokuserar på skådespelarens arbete i en immersiv föreställning, när publiken är med på/i scenen. Vad kräver det? Vad bör man tänka på? Hur gör man? (TeaterAlliansen)

21 jun **Informationsträff hos Rättighetsbolaget**
Rättighetsbolaget bjuder in till digitala informationsträffar om de lokala förhandlingarna med Svensk Scenkonst kring digitalt nyttjande. (Fackförbundet Scen & Film)

22 jun **Sista ansökningsdagen till TeaterAlliansen**
(TeaterAlliansen)

4 jul **Almedalsveckan 2021**
Årets Almedalsvecka blir i år ett i huvudsak digitalt arrangemang över fyra dagar 4-7 juli.

Fackförbundet Scen & Film presenterar stolt en av sina nya medlemmar

Välkommen Navid Bavey!

Varför är facket viktigt?

– Det är alltid bra att ha en organisation i ryggen som kan hjälpa till att skapa trygghet i arbetet. Det finns en slags tacksamhetsskuld kopplat till jobben som man får, speciellt inom kultur och underhållning, som gör att man kanske inte alltid vågar säga till när man tycker nåt är fel. Då är det skönt att kunna luta sig mot facket och all det stöd dets erbjuder.

Namn: Navid Bavey.
Ålder: 36 år.
Yrke: Radio- & poddproducent / Speaker.
Gör just nu: Producerar podd och läser in diverse manus, bland annat *P3 Historia*.
Tidigare jobb: Producent för *Helgen i P3* samt *Fråga musikprofessorn i P2*.
Favoritsysselsättning: Pyssla med mina krukväxter.
Nästa film/scenkonstföreställning du ska se: *Judas and the Black Messiah.*
Vad gör du om tio år: Förhoppningsvis något som ger mig lika mycket glädje som idag.